

*Plan gospodarenja otpadom za
razdoblje od
2012. do 2020. godine*

**ODJEL
ZAŠTITE
OKOLIŠA**

Općina Ružić

Listopad, 2012.

Naručitelj: OPĆINA RUŽIĆ

PREDMET: PLAN GOSPODARENJA OTPADOM ZA RAZDOBLJE OD 2012. DO 2020. GODINE

Oznaka dokumenta: 77-12-ID

Izrađivač: DLS d.o.o. Rijeka

Voditelj izrade: Igor Meixner dipl.ing.kem.tehn.

Suradnici:

Domagoj Krišković dipl.ing.preh.tehn.

Branko Markota dipl.ing.brodogr.

Daniela Krajina dipl.ing.biol.-ekol.

Goranka Alićajić dipl.ing.građ.

Ivana Dubovečak dipl.ing.biol.-ekol.

Datum izrade: *Listopad, 2012.*

M.P.

Ovaj dokument u cijelom svom sadržaju predstavlja vlasništvo Općine Ružić, te je zabranjeno kopiranje, umnožavanje ili pak objavljivanje u bilo kojem obliku osim zakonski propisanog bez prethodne pismene suglasnosti odgovorne osobe Općine Ružić.

Zabranjeno je umnožavanje ovog dokumenta ili njegovog dijela u bilo kojem obliku i na bilo koji način bez prethodne suglasnosti ovlaštene osobe tvrtke DLS d.o.o. Rijeka.

SADRŽAJ

1. UVOD	5
1.1. Svrha i opseg Plana gospodarenja otpadom	6
1.2. Pravni i zakonodavni okvir	6
2. ULOGA LOKALNIH SAMOUPRAVA.....	8
2.1. Smisao i svrha Plana gospodarenja otpadom na lokalnom nivou	9
3. INSTITUCIONALNI OKVIR	13
4. OSNOVNI PODACI – OPĆINA RUŽIĆ	16
4.1. Makrolokacija	16
4.2. Mikrolokacija.....	17
5. PREGLED POSTOJEĆEG STANJA.....	19
5.1. Postupanje s otpadom.....	19
5.2. Postojeći kapaciteti za skupljanje otpada.....	19
5.3. Utvrđivanje svojstava generiranog komunalnog otpada.....	21
5.4. Utvrđivanje kvantitete generiranog komunalnog otpada	23
5.5. Proizvodni otpad.....	25
5.6. Posebne kategorije otpada.....	26
5.7. Postojeći kapaciteti za odlaganje komunalnog otpada – odlagalište Moseć.....	31
5.8. Planirani kapaciteti za odlaganje otpada.....	32
6. CILJEVI GOSPODARENJA OTPADOM	34
6.1. Cjelovit sustav gospodarenja otpadom	34
6.2. Cjelovit sustav gospodarenja otpadom u SKŽ	37
7. MJERE ZA POSTIZANJE CILJEVA.....	39
7.1. Mjere za izbjegavanje nastanka i smanjenje količina otpada	39
7.2. Mjere odvojenog skupljanja i uporabe otpada.....	41
7.3. Informiranje javnosti	43
7.4. Postojeći kapaciteti u sustavu cjelovitog gospodarenja otpadom.....	44
7.5. Potrebni kapaciteti za cjelovit sustav gospodarenja otpadom	44
7.6. Gospodarenje posebnim vrstama otpada do uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom	50
8. POPIS OTPADOM ONEČIŠĆENOG OKOLIŠA I NEUREĐENIH ODLAGALIŠTA	55
8.1. neuređena odlagališta i otpadom onečišćen okoliš na području Općine Ružić.....	55
8.2. Redoslijed aktivnosti sanacije neuređenih odlagališta i otpadom onečišćenog okoliša	71
9. ZAKLJUČAK.....	72
9.1. Sažetak predviđenih mjera, izvori i visina sredstava za provedbu.....	75

9.2. Terminski plan provedbe mjera.....	78
9.3. Očekivani rezultati	79
10. LITERATURA.....	80
11. PRILOZI.....	81

1. UVOD

Gospodarenje otpadom predstavlja jedno od prioriteta pitanja zaštite okoliša na raznim institucionalnim razinama. Zakonodavstvo o otpadu među prvim je pravnim aktima Europske unije (EU), povezane s okolišem, koji su definirali zajednička načela kako bi se okoliš zaštitio od neodgovarajućeg zbrinjavanja otpada.

Prema europskoj statistici u vezi s gospodarenjem otpadom, jedan državljanin Unije generira prosječno 524 kilograma komunalnog otpada. To znači da se u 27 država članica EU stvara više od 260 milijuna tona komunalnog otpada. Štoviše, povrh komunalnog otpada, industrijski i opasni otpad predstavljaju dodatni pritisak na okoliš.

Provođenje kvalitetnog i održivog sustava gospodarenje otpadom u Republici Hrvatskoj prioritetno je pitanje glede zaštite svih sastavnica okoliša ali i ljudskog zdravlja. Ovo pitanje je također jedno od najproblematičnijih područja, koje treba uskladiti s dosegnutim standardima u razvijenom dijelu Europske Unije. Dosegnuti suvremeni princip gospodarenja otpadom na svim razinama znači uspostaviti, provoditi i nadzirati cijeli niz aktivnosti, mjera i odluka koje su usmjerene na sprečavanje nastanka otpada, smanjivanje količina otpada, organizirano skupljanje otpada, adekvatan prijevoz otpada, oporabu otpada, kao i skrb za odlagališta otpada koja moraju biti opremljena tako da prihvaćaju otpad na zakonski ispravan i ekološki prihvatljiv način. Navedeno je ujedno i osnovni razlog namjene "Plana gospodarenja otpadom" koji se izrađuje obzirom na područja primjene (Država, Županija, Grad/Općina) te isti moraju biti hijerarhijski usklađeni.

Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja komunalnim otpadom regulira se zasebno kao cjelina u pojedinim jedinicama lokalne samouprave ili u više lokalnih jedinica koje mogu imati zajednički Plan gospodarenja otpadom. Temeljem Izmjena i dopunama Zakona o otpadu (NN 178/04, 153/05, 111/06, 110/07, 60/08, 87/09) gradovi i općine su obvezne donijeti svoje Planove gospodarenja komunalnim otpadom za određeni period primjene (8 godina). Gradski odnosno općinski plan gospodarenja komunalnim otpadom je planski dokument gospodarenja otpadom, koji mora biti usklađen sa županijskim Planom, Strategijom i Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, kao i sa Strategijom zaštite okoliša Republike Hrvatske i programima zaštite okoliša. Vlada Republike Hrvatske je usvojila u kolovozu 2007.g. Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za osmogodišnji period (2007. – 2015.g.).

Područje primjene ovog Plana gospodarenja otpada je Općina Ružić svojim administrativnim granicama. Plan gospodarenja otpadom Općine Ružić (u nastavku PGO) imat će odgovarajuću ulogu u uspostavi održivog sustava gospodarenja otpadom na razini Općine, a u skladu sa obvezama i smjernicama iz postojeće zakonske regulative, europskih direktiva, te donesenih državnih i lokalnih planskih dokumenata. PGO Općine Ružić primjenjiv je u narednih 8 godina u razdoblju od 2012. do 2020. godine.

1.1. SVRHA I OPSEG PLANA GOSPODARENJA OTPADOM

Svrha donošenja PGO je, temeljeno na načelima EU-a, definirati okvir za održivo gospodarenje otpadom koje obuhvaća skup aktivnosti, odluka i mjera usmjerenih na sprječavanje nastanka otpada, smanjivanje količine otpada, provedbu skupljanja, prijevoza, uporabe, zbrinjavanja i drugih djelatnosti vezano za otpad, nadzor nad obavljanjem tih djelatnosti kao i briga za odlagališta koja su zatvorena. Člankom 4. Zakona o otpadu (NN 178/04, 153/05, 111/06, 110/07, 60/08, 87/09) utvrđen je skup aktivnosti, odluka i mjera usmjerenih na načine gospodarenja otpadom. Člankom 11. Zakona utvrđen je sadržaj Plana, a obuhvaća:

- mjere odvojenog sakupljanja komunalnog otpada,
- mjere za upravljanje i nadzor odlagališta za komunalni otpad,
- popis otpadom onečišćenog okoliša i neuređenih odlagališta,
- redoslijed aktivnosti sanacije neuređenih odlagališta i otpadom onečišćenog okoliša,
- izvore i visinu potrebnih sredstava za provedbu sanacije.

Sadržaj se odnosi na plan gospodarenja komunalnim otpadom budući da su sukladno članku 15. Zakona o otpadu (NN 178/04, 153/05, 111/06, 110/07, 60/08, 87/09) gradovi i općine odgovorni za gospodarenje s komunalnim otpadom na svom području.

1.2. PRAVNI I ZAKONODAVNI OKVIR

Primarni zakonodavni okvir za gospodarenje otpadom je Zakon o otpadu (NN 178/04, 153/05, 111/06, 110/07, 60/08, 87/09) i usvojeni međunarodni Ugovori. Isti je usklađen s odredbama Direktive EU o otpadu (EU Waste Framework Directive) 75/442/EC i predstavlja veliki korak u pravcu potpunog usklađenja sa zakonodavstvom EU o gospodarenju otpadom.

Temelji politike gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj sadržani su unutar:

1. *Zakona o zaštiti okoliša (NN 110/07),*
2. *Zakona o otpadu (NN 178/04, 153/05, 111/06, 110/07, 60/08, 87/09),*
3. *Strategije gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05), koja je sastavni dio Strategije zaštite okoliša Republike Hrvatske (NN 46/02),*
4. *Plana gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007.-2015. godine (NN 85/07, 126/10 i 31/11).*

Nacionalna strategija zaštite okoliša te Nacionalni plan djelovanja na okoliš (NN 46/02) jasno definiraju neodgovarajuće postupanje s otpadom kao najveći problem zaštite okoliša, te prioritet u rješavanju problema zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj.

Obveza izrade Plana gospodarenja otpadom za Općinu Ružić proizlazi iz Zakona o otpadu (NN 178/04, 153/05, 111/06, 110/07, 60/08, 87/09) podzakonskih propisa, te drugih dokumenata zaštite okoliša državnog i županijskog nivoa.

U skladu sa Zakonom o otpadu (NN 178/04, 153/05, 111/06, 110/07, 60/08, 87/09) a prema članku 7., Općina Ružić u postupku je donošenja Plana gospodarenja otpadom¹.

Plan gospodarenja otpadom, na razini županija, gradova i općina, pruža jasan uvid u postojeću situaciju na planu gospodarenja otpadom, razlaže i pruža analizu dobrih i loših praksa te predlaže rješenja koja trajno, a ne samo akutno, uklanjaju i rješavaju problem otpada na određenom području.

Temeljem zakonskih akata, Plan gospodarenja otpadom JLS usklađen je sa sljedećim dokumentima, koji su ujedno i polazišta za izradu plana:

- Planom gospodarenja otpadom ŠKŽ (SV ŠKŽ – 15/07),
- Prostornim planom Šibensko - kninske županije (SV ŠKŽ – 11/02, 10/05 i 03/06, 5/08, 06/12),
- Prostornim planom uređenja Općine Ružić (SN PGŽ 04/04, 14/09, 12/11).

Postoji još niz propisa koji direktno ili indirektno, utječu ili reguliraju obaveze postupanja s otpadom po gospodarskim načelima i načelima zaštite okoliša, a moraju biti uzeti u obzir prilikom izrade Plana gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave.

Obveze Općine Ružić, koje proizlaze iz navedenih zakonskih akata biti će razrađene u poglavlju „2. – Uloga lokalnih samouprava“ dok će izvršenje istih biti će razrađeno u poglavlju „9. – Zaključak“.

¹ Plan donosi općinsko vijeće za razdoblje od 8 godina. Objavljuje se u službenom glasilu Općine. Načelnik Općine jednom godišnje (do 30. travnja) podnosi općinskom vijeću izvješće o izvršenju Plana, a poglavito o provedbi utvrđenih obveza i učinkovitosti poduzetih mjera. Usvojeno izvješće dostavlja se Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, te Agenciji za zaštitu okoliša.

2. ULOGA LOKALNIH SAMOUPRAVA

Premda politika i zakonodavstvo EU ne navodi posebne zadatke za tijela lokalne samouprave, iskustvo pokazuje da su lokalna i regionalna nadležna tijela suočena s određenim posebno izazovnim pitanjima. Zakonom o otpadu (NN 178/04, 153/05, 111/06, 110/07, 60/08, 87/09) definiraju se obaveze jedinica lokalne samouprave:

- potrebno je definirati i provesti koherentnu strategiju gospodarenja otpadom,
- potrebno je uspostaviti odvojene sustave prikupljanja i razvrstavanja za niz raznih tokova otpada,
- potrebno je uspostaviti nova, odgovarajuća postrojenja za obradu otpada i odlagališta,
- potrebno je uspostaviti učinkovitu horizontalnu suradnju između lokalnih samouprava i vertikalnu suradnju između različitih razina nadležnih tijela (između lokalne i regionalne razine, a također i nacionalne razine gdje je to korisno),
- nužno je osigurati financiranje uspostave/poboljšavanja skupe infrastrukture za održivo gospodarenje otpadom,
- potrebno je nadvladati problem manjka podataka te ispuniti široke zahtjeve nadzora,
- potrebna je učinkovita provedba i kontrola,
- potrebno je prevladati manjak administrativnih kapaciteta na regionalnoj i lokalnoj razini (manjak financija, informacija i tehničke stručnosti) te
- poboljšati transparentnost i sudjelovanje javnosti.

Prema propisima i planskim dokumentima s područja gospodarenja otpadom u Hrvatskoj obveze jedinica lokalne samouprave - gradova i općina - su sljedeće:

- utvrđivanje lokacija za građevine i postrojenja za gospodarenje otpadom u prostornim planovima,²
- donošenje planova gospodarenja otpadom općina i gradova za osmogodišnje razdoblje,
- praćenje provedbe planova gospodarenja otpadom općina, odnosno gradova,
- gospodarenje komunalnim otpadom,
- općina i grad dužni su međusobno surađivati i uz koordinaciju županije osigurati provedbu propisanih mjera za odvojeno prikupljanje otpada. Gradovi i općine bili su dužni na svojem području postaviti odgovarajuće spremnike i osigurati gradnju reciklažnog dvorišta za odvojeno prikupljanje otpada u gospodarenju komunalnim otpadom,
- gradovi i općine dužni su osigurati uklanjanje i zbrinjavanje i/ili uporabu otpada koji je nepoznata osoba odložila izvan odlagališta otpada na njihovom području,

² Rok za određivanje lokacija građevina namijenjenih skladištenju, uporabi i zbrinjavanju otpada bio je 31.12.2008.

- gradovi i općine dužni su osigurati sredstva za financiranje gradnje građevina za gospodarenje komunalnim otpadom,
- gradovi i općine dužni su isplatiti naknade vlasnicima legalnih nekretnina u blizini (500 m) građevina namijenjenih zbrinjavanju otpada koje koriste općine, odnosno gradovi,
- donošenje odluka o dodjeli koncesije za djelatnosti i građevine vezane uz komunalni otpad ako se djelatnost obavlja za područje grada ili općine,
- utvrđivanje načina i osiguravanje provođenja obračuna troškova gospodarenja komunalnim otpadom iz kućanstva do 31.12.2009.,
- dostava podataka o otpadu u skladu s propisima,
- sudjelovanje u programima educiranja i informiranja javnosti.

Najveći izazovi i problemi općina i gradova očekuju se u pronalaženju financijskih sredstava za sanaciju postojećih neuređenih odlagališta i otpadom onečišćenog okoliša. Iako ove projekte sufinancira FZOEU znatna sredstva moraju se osigurati i iz proračuna JLS, a pri tome treba uzeti u obzir i nužnost financiranja drugih projekata u području gospodarenja otpadom - studijski i konkretni radovi na realizaciji istih - u vremenskim okvirima određenima u propisima i planovima gospodarenja otpadom višeg reda.

Tu je i postupak utvrđivanja lokacija za građevine namijenjene skladištenju, uporabi i zbrinjavanju otpada u dokumentima prostornog uređenja općina i gradova, što je i u redovnom postupku vremenski zahtjevan proces, a s obzirom na prirodu građevina moguće je očekivati otpor javnosti (eng. "Not in my backyard" - NIMBY efekt) što za posljedicu može imati neispunjavanje određenih planskih okvira za uspostavu sustava gospodarenja otpadom.

2.1. SMISAO I SVRHA PLANA GOSPODARENJA OTPADOM NA LOKALNOM NIVOU

U okvirima uloge lokalne samouprave, Planovi gospodarenja otpadom imaju ključnu ulogu u uspostavi, po pravilima, održivog gospodarenja otpadom. Njihova je glavna svrha dati pregled tokova otpada i mogućnosti postupanja s njim. Podrobnije, njihov je cilj pružiti okvir za planiranje te osigurati:

- usklađivanje s politikom i ciljevima gospodarenja otpadom - planovi gospodarenja otpadom, nacionalni kao i lokalni/regionalni, važni su instrumenti koji doprinose primjeni i ostvarivanju politika i ciljeva gospodarenja otpadom na nacionalnoj razini te na razini Europske unije,
- pregled karakteristika otpada i dostatnog kapaciteta za gospodarenje otpadom - planovi gospodarenja otpadom pružaju pregled tokova otpada i količina kojima je potrebno gospodariti.,nadalje, osiguravaju usklađivanje kapaciteta, načina skupljanja te postupanje s otpadom kojim se mora gospodariti,
- kontrolu tehnoloških mjera - karakteristike otpada određuju koje tehnološke mjere treba koristiti za eliminiranje ili smanjenje određenih vrsta otpada,

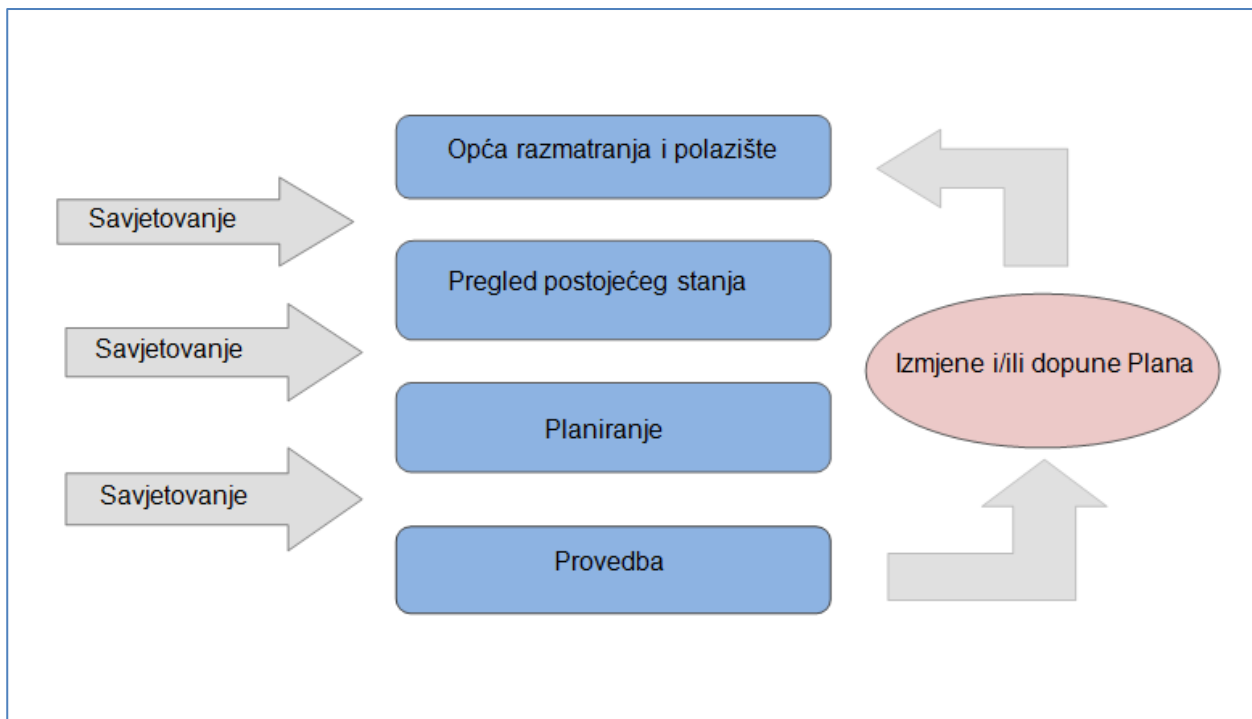
- pregled ekonomičnosti i potreba za ulaganjima - planovi gospodarenja otpadom omogućavaju navođenje financijskih zahtjeva za skupljanje, obradu otpada, itd.; na temelju tih podataka mogu se utvrditi potrebe za budućim ulaganjima.

Budući da rješavanje mnogih problema gospodarenja otpadom zahtijeva uključenje više sudionika/nadležnih uprava, dosljedno planiranje pomaže da se izbjegne nepotrebno dupliciranje napora te na taj način doprinosi svim sudionicima prilikom njihovog zajedničkog rada.

Sve složenija problematika gospodarenja otpadom i sve viši standardi određeni EU direktivama nameću sve veće zahtjeve vezano uz prikladnost postrojenja za obradu otpada. U mnogim slučajevima, to znači veća i složenija postrojenja za postupanje s otpadom što uključuje suradnju nekoliko regionalnih jedinica prilikom uspostave i rada postrojenja. Kako bi se osigurala korist od rada postrojenja na višoj razini, pokrivajući veće područje, usluge mogu pružati međuopćinske jedinice ili privatne tvrtke.

Proces planiranja na području gospodarenja otpadom odvija se u ciklusima koji osiguravaju kontinuirano unapređenje. U principu, to je kontinuirani proces u kojem se Plan revidira u regularnim intervalima. Proces se može podijeliti u 6 faza koje uključuju: opća razmatranja i polazišta, pregled postojećeg stanja, planiranje, savjetovanje, provedbu i reviziju plana (kako je prikazano shemom na slici 1).

Slika 1: Postupak donošenja Plana gospodarenja otpadom

STRUKTURA PLANA GOSPODARENJA OTPADOM JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE

Plan gospodarenja otpadom na razini općina jedan je od načina kojim Republika Hrvatska pokušava postupati sa ovim problemom. Plan gospodarenja otpadom pruža jasan uvid u postojeću situaciju na planu gospodarenja otpadom, analizira i razlaže dobre od loših praksa te predlaže rješenja koja trajno uklanjaju i rješavaju problem otpada na određenom području.

1. Opća razmatranja i polazište

Početu točku predstavlja pokretanje inicijative za izradu Plana gospodarenja otpadom i donošenje svih pretpostavki. U ovoj se fazi utvrđuje razdoblje planiranja i pojašnjavaju se ograničenja u planiranju. Važno je pitanje sudjelovanja javnosti: tko bi trebao biti uključen u proces planiranja i na koji način? Definiraju se vremenski okviri i radni planovi. Također, uzima se u razmatranje odnos prema ostalim planovima, poput prostornih i energetske planova³.

2. Pregled postojećeg stanja

U ovoj se fazi skupljaju i analiziraju svi podaci i informacije vezane uz trenutnu situaciju na području gospodarenja otpadom. Potom se ocjenjuje postojeći sustav gospodarenja otpadom, tj. identificiraju se problemi kao i moguća rješenja. Pitanje koje zahtijeva odgovor u ovoj fazi glasi: da li je postojeći sustav u skladu s postavljenim ciljevima ili onima koji bi se mogli očekivati u budućnosti? Ukoliko je odgovor negativan: na koji se način sustav može poboljšati?

3. Planiranje

Dio koji se odnosi na planiranje priprema se na temelju zahtjeva postavljenih od strane nacionalnog zakonodavstva, postojećeg stanja i relevantnih pretpostavki za predviđanje budućeg razvoja. Središnji je element utvrđivanje ciljeva, npr. za prioritetne tokove otpada ili načine postupanja s otpadom, te određivanje pokazatelja u svrhu praćenja da li su ciljevi ostvareni. Drugi je važan element ocijeniti kako se ti ciljevi mogu najučinkovitije postići. U tu je svrhu važan izbor mjera i instrumenata za provedbu plana.

4. Provedba Plana

Nakon usvajanja plana gospodarenja otpadom njegove se odrednice provode u praksi putem propisa, pregovora s industrijom povezanom s gospodarenjem otpadom i informiranja javnosti.

5. Savjetovanje

Za razliku od savjetovanja s javnosti prilikom izrade nacionalnog plana gospodarenja otpadom a koje se u praksi često svode na ograničena savjetovanja sa odabranim dionicima (političarima, industrijom povezanom s gospodarenjem otpadom, udrugama potrošača i udrugama koje se bave zaštitom okoliša, itd.), kojima se šalje prva radna verzija kako bi dostavili pisane komentare, izrada regionalnog/lokalnog plana gospodarenja otpadom često podrazumijeva intenzivniju fazu savjetovanja. Ona može uključivati javne sastanke, distribuciju informativnih letaka, objavljivanje informacija vezanih uz plan na Internetu i sl.

³ Prilikom određivanja polazišnih osnova Plana gospodarenja otpadom potrebno je u obzir uzeti i zakonodavni okvir i načela gospodarenja otpadom.

6. Izmijene i /ili dopune Plana

Na temelju analize učinkovitosti poduzetih mjera iz izvješća za četverogodišnje razdoblje (iznimno i prije, uz suglasnost Ministarstva) donose se izmijene i /ili dopune Plana gospodarenja otpadom (Članak 11.a Zakona o otpadu (NN 178/04, 153/05, 111/06, 110707, 87/09).

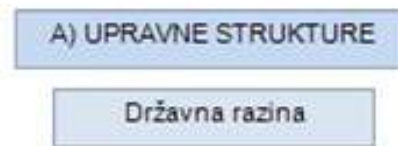
Najprije se sagledavaju sve pretpostavke te se prilikom izrade novog pregleda postojećeg stanja detaljno analiziraju rezultati prethodnog plana. Posebno važna pitanja glase: Koji su ciljevi ispunjeni? Koje aktivnosti nisu provedene ili nisu polučile željene rezultate? Je li neka od inicijativa imala neočekivani utjecaj na druge sektore?

Temeljem novog pregleda postojećeg stanja i eventualno novih ciljeva ili drugih zahtjeva, npr. od strane države, priprema se nova generacija plana gospodarenja otpadom.

Na osnovu gore prikazanog jasno je kako je Plan gospodarenja otpadom jedan "živi" dokument, koji tijekom svoga „života“ prolazi kroz mnoge promjene i dorade, putem zakonom reguliranim revizijama, te ujedno služi i kao osnova za provođenje cijelog niza odgovarajućih aktivnosti u svezi unaprjeđenja gospodarenja otpadom na određenom području.

3. INSTITUCIONALNI OKVIR

Sudionici u sustavu gospodarenja otpadom i njihove najvažnije zadaće koje proizlaze iz zakonskih propisa:

Hrvatski sabor:

- Donošenje Zakona o otpadu i drugih relevantnih propisa
- Donošenje Strategije gospodarenja otpadom

Saborski odbori:

- Davanje mišljenja o pojedinim zakonima i dokumentima

Vlada Republike Hrvatske:

- Donošenje Plana gospodarenja otpadom
- Donošenje uredbi
- Mandatno određivanje lokacija građevina u sustavu gospodarenja otpadom

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode:

- Priprema novog zakonodavstva
- Priprema novih standarda
- Priprema strategije gospodarenja otpadom i plana gospodarenja otpadom RH
- Donošenje provedbenih propisa
- Priprema izvješća o stanju okoliša i programa zaštite okoliša
- Odobravanje zahtjeva na temelju procjena utjecaja na okoliš
- Izdavanje dozvola za gospodarenje otpadom (osim za odlagališta inertnog otpada)
- Inspekcija i nadzor nad provedbom zakona i podzakonskih akata
- Gospodarenje opasnih otpadom (provedba mjera)
- Nadzor nad AZO-om i FZOEU-om

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost:

- Ubiranje naknada (naknade za vozila na motorni pogon, onečišćavanje zraka oksidima sumpora i dušika i ugljikovim dioksidom, opterećenje okoliša opasnim i neopasnim tehnološkim (industrijskim otpadom)
- Financiranje projekata i određivanje uvjeta za dodjelu sredstava (sanacija odlagališta otpada, poticanje izbjegavanja i smanjivanja nastajanja otpada, obrada otpada i iskorištavanje vrijednih svojstava otpada, poticanje čistije proizvodnje i izbjegavanje emisija u proizvodnim procesima)

Središnja tijela državne uprave zadužena za:

- Industriju, rudarstvo, energetiku
- More, turizam, promet
- Poljoprivredu, šumarstvo, vodno gospodarstvo
- Zaštitu prirode
- Zdravstvo
- Znanost, obrazovanje
- Financije
- Upravu
- Pravosuđe
- Europske integracije

Sudjelovanje u rješavanju problema gospodarenja otpadom.

Agencija za zaštitu okoliša (AZO):

- Priprema izvješća o gospodarenju otpadom u okviru izvješća o stanju okoliša
- Razvoj i koordinacija jedinstvenog informacijskog sustava zaštite okoliša (ISZO)
- Razvoj pokazatelja za praćenje stanja na području otpada, određivanje i izrada prioritarnog seta pokazatelja
- Suradnja s Europskom agencijom za okoliš
- Vodi Registar onečišćenja okoliša
- Potrebna je prijava svih subjekata sa s područja općine koji su proizvođači/skupljači/oporabitelji otpada

Državni zavod za mjeriteljstvo i Hrvatska akreditacijska agencija:

- Akreditacija ispitnih laboratorija
- Standardizacija oznaka
- Standardizacija pojmova u području gospodarenja otpadom
- Izdavanje odgovarajućih normi

Regionalna razina

Županijske vlasti /Grad Zagreb:

- Donošenje planova gospodarenja otpadom
- Određivanje lokacija u prostornim planovima i izdavanje dozvola za odlagališta neopasnog i inertnog otpada
- Osiguranje uvjeta i provedba mjera za gospodarenje proizvodnim, ambalažnim, građevinskim i drugim otpadom
- Izdavanje odgovarajućih dozvola
- Prikupljanje podataka o otpadu (registar onečišćivača okoliša)

Lokalne vlasti:

- Donošenje Planova gospodarenja otpadom i određivanje lokacija u prostornim planovima
- Provedba mjera za gospodarenje komunalnim otpadom
- Prikupljanje i dostavljanje podataka

Ostali sudionici

Proizvođači i uvoznici proizvoda i otpada:

- Pravne i fizičke osobe aktivnošću kojih nastaje otpad (kućanstva, gospodarstvo, javni sektor) sudjeluju u sustavu gospodarenja otpadom na razini države, jedinice regionalne i lokalne samouprave ovisno o načinu i stupnju organiziranosti te znanju, svijesti i informiranosti
- Donošenje planova gospodarenja otpadom
- Dostavljanje podataka odgovarajućim tijelima

Tvrtke za gospodarenje otpadom:

- Prikupljanje i prijevoz otpada te upravljanje građevinama i postrojenjima za gospodarenje otpadom
- Dostavljanje podataka odgovarajućim tijelima

Konzultantske tvrtke, strukovne organizacije i udruge:

- Provođenje aktivnosti kojima se unapređuju praksa, svijest, informiranost i potiče sudjelovanje

Zakonskim propisima na snazi, gospodarenje otpadom uključeno je u sve razine uprave (nacionalna, regionalna, lokalna, mjesna), gotovo sva područja gospodarstva - od proizvodnje, potrošnje i svakodnevnog života, te uključuje velik broj raznovrsnih sudionika.

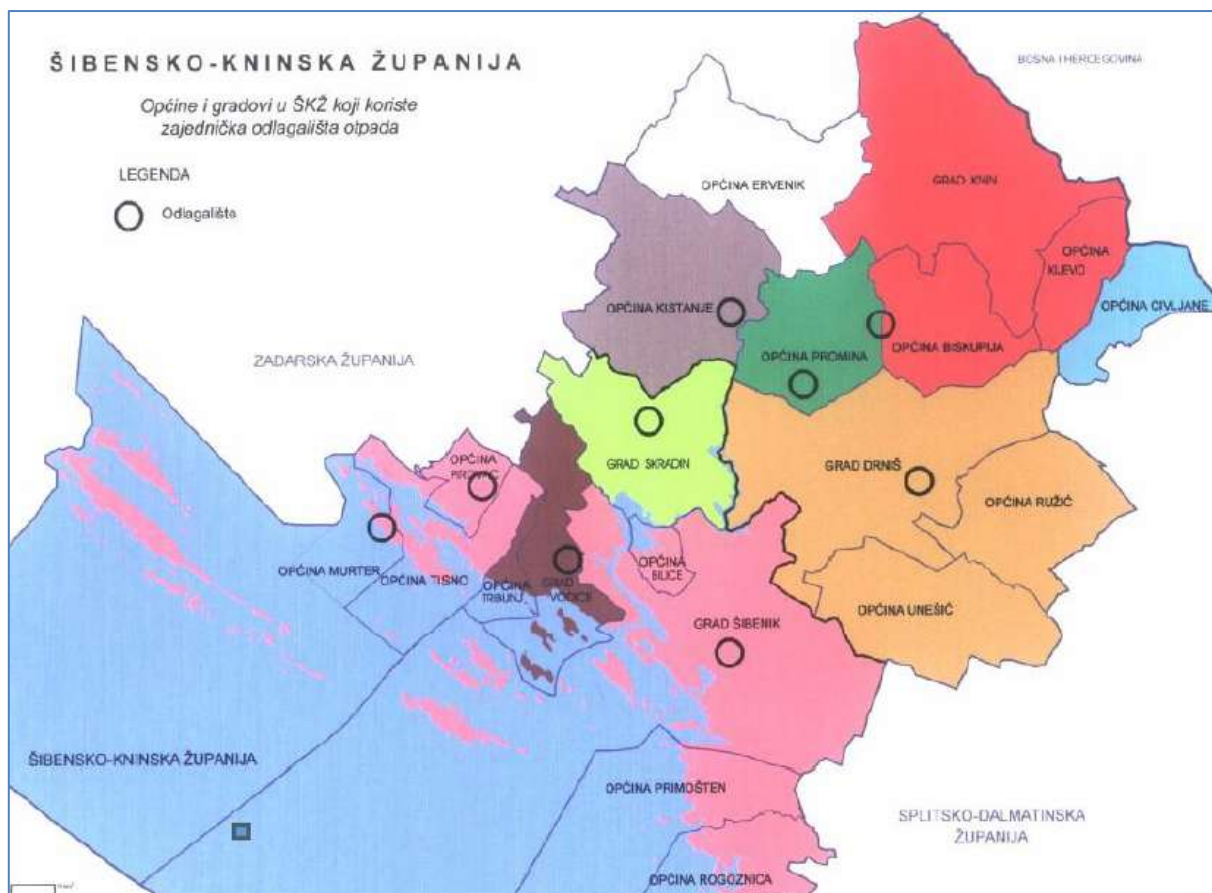
4. OSNOVNI PODACI – OPĆINA RUŽIĆ

Ovom točkom dani su osnovni podaci o Općini Ružić, njezinom makro i mikro smještaju, zemljopisne značajke, demografske karakteristike i gospodarska obilježja, te ostali podaci relevantni za problematiku gospodarenja otpadom na području Općine.

4.1. MAKROLOKACIJA

Općina Ružić smještena je na sjeveroistočnom dijelu Šibensko - kninske županije. Nalazi se u blizini Grada Drniša, na istoku graniči sa Splitsko - dalmatinskom županijom, na sjeveru s Gradom Drnišom a na jugu sa Općinom Unešić.

Slika 2: Smještaj Općine Ružić u Šibensko – kninskoj županiji

Izvor: Županijski zavod za prostorno uređenje

4.2. MIKROLOKACIJA

Općina Ružić nalazi se na sjeveroistočnom dijelu Šibensko – kninske županije, omeđena s jedne strane Svilajom, a s druge Mosećom. Središnji dio čini Petrovo polje kojim teče rječica Čikola. Danas se na administrativnom prostoru općine Ružić nalazi 9 naselja: Ružić, Otavice, Gradac, Baljci, Moseć, Umljanovići, Kljaci, Čavoglave i Mirlović polje. Sjedište općine nalazi se u selu Gradac, najvećem naselju u Petrovu polju.

Općina Ružić uspostavljena je 1993. godine, u vrijeme Domovinskog rata dok je dio općine bio okupiran. Okupirani prostor općine oslobođen je pobjedonosnom „Olujom“ 5. kolovoza 1995. godine. Naselja u okupiranim dijelovima općine Ružić u potpunosti su spaljena i opljačkana. Obnova naselja u općini je uglavnom završena. Uz osnovne infrastrukturne objekte (asfalt, vodovod, struja, telefon) umnogome se radi na oživljavanju gospodarstva, u prvom redu poljoprivrede i stočarstva za što postoje izvrsni uvjeti.

Sjeverozapadno od sela Gradac nalazi se selo Otavice. Smještene su na istočnom pristranku Petrova polja. Selo sačinjava niz zaselaka. Prije regulacije rječice Čikole, Petrovo je polje velikim dijelom bilo močvara. Selo Ružić nalazi se zapadno od sela Gradac. Selo je tijekom srpske okupacije potpuno uništeno. Danas u njemu mahom živi starije stanovništvo. Istočno i jugoistočno od sela Gradac nalaze se sela Baljci (danas gotovo sasvim napušteno i bez stanovništva), Umljanovići, Kljaci, Čavoglave i Mirlović Polje. Podno planine Svilaje u selu Čavoglave izvire rijeka Čikola. Premda sela Kljaci, Umljanovići, Čavoglave i dio sela Mirlović Polje nisu bili okupirani, nalazili su se na prvoj crti bojišnice i pretrpjeli su velike ljudske žrtve i teška materijalna razaranja. Južno od sela Gradac, na brdu Moseć, smješteno je istoimeno selo.

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine, Općina Ružić broji 1775 stanovnika, te prema gustoći naseljenosti od 10,14 st/km², spada u manje naseljene jedinice lokalne samouprave Šibensko - kninske županije. Najveće naselje prema broju stanovnika je Gradac sa 344 stanovnika, ujedno i sjedište Općine, a najmanje naselje Bajci sa samo dva stanovnika. Prema prvim rezultatima popisa stanovništva, kućanstava i stanova u 2011. godini, Općina Ružić broji 1638 stanovnika. U sljedećoj tabeli (1.) prikazan je ukupan broj stanovnika po naseljima, te broj kućanstava na području Općine prema Popisu stanovništva iz 2001.

Tabela 1: Popisa stanovništva i kućanstva 2001. godine

Naselje	Broj stanovnika	Kućanstva
Bajci	2	1
Čavoglave	199	82
Gradac	344	129
Kljake	340	138
Mirlović Polje	186	61
Moseć	108	42
Otavice	190	66
Ružić	250	86
Umljanović	156	70
UKUPNO	1775	675

Izvor: Državni zavod za statistiku (DZS)

PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Zbog izostanka industrijskog razvoja i udaljenosti od velikih centara priroda na području Općine Ružić ostala je natakuta što pogoduje razvoju poljoprivrede i stočarstva.

Projekt izgradnje akumulacije Čikola označio je trasu razvoja ovoga kraja – poljoprivredu, odnosno navodnjavanje Petrova polja koje bi u tom slučaju, moglo hraniti i cijelu Dalmaciju. Procjenjuje se da se na poljima već sada, bez značajnije potpore institucija, proizvodi preko 1000 tona povrća, ne računajući proizvodnju za vlastite potrebe.

Nemali broj farmi goveda i svinja od nekoliko do nekoliko desetaka grla, uz proizvodnju mlijeka, sira i mesa predstavlja značajan udio u gospodarstvu Općine Ružić.

Veliki broj mladih nasada vinograda nakon Domovinskog rata udario je značajne temelje proizvodnji vina, rakije i grožđa, pa je i vinarstvo važna grana poljoprivrede.

5. PREGLED POSTOJEĆEG STANJA

Kako bi se mogli odrediti ciljevi Plana gospodarenja otpadom, potrebno je napraviti pregled postojećeg stanja. On služi kao polazište te identificira potrebu za daljnjim razvojem sustava. Nadalje, pregled postojećeg stanja nužan je za daljnju procjenu postignuća u usporedbi s definiranim ciljevima.

U ovom trenutku problemi u sustavu upravljanja otpadom u Šibensko-kninskoj Županiji, tako i na području Općine Ružić, višestrukog su karaktera. Trenutno u Šibensko-kninskoj županiji gradovi i općine organiziraju i prikupljaju otpad na način koji se ne možemo nazvati cjelovitim sustavom gospodarenja otpadom. Aktivna odlagališta koja služe za potrebe gradova i općina ne udovoljavaju kako nacionalnim tako i EU standardima. Pored odlagališta postoji i veći broj nekontroliranih «divljih» odlagališta. Način na koji se trenutno organizira prikupljanje i odlaganje otpada na području Šibensko-kninske županije ne može se nazvati cjelovitim sustavom gospodarenja otpadom. U proteklih nekoliko godina provode se aktivnosti oko uspostave sustava koje su se intenzivirane donošenjem Strategije. Trenutno je u tijeku provođenje projekta izgradnje novog Centra za gospodarenje otpadom «Bikarac» prema standardima EU koji će graničiti s postojećim odlagalištem «Bikarac» te njegovo pretvaranje u Centar za gospodarenje otpadom za područje Šibensko-kninske županije.

5.1. POSTUPANJE S OTPADOM

Postojeće stanje u postupanju s otpadom u Općini Ružić prikazano je po osnovnim grupama otpada definiranim Zakonom o otpadu, relevantnima i specifičnima za jedinice lokalne samouprave. Tako se u daljnjim poglavljima obrađuju sljedeće kategorije otpada:

- prema svojstvima: neopasni otpad
- prema mjestu nastanka: komunalni i proizvodni⁴ otpad

5.2. POSTOJEĆI KAPACITETI ZA SKUPLJANJE OTPADA

Postojeći kapaciteti za postupanje s otpadom na području Općine Ružić ovise o tehničkim kapacitetima i mogućnostima komunalnog društva koje se bavi prikupljanjem, odvozom i zbrinjavanjem otpada na području Općine, te o kapacitetima građevine za zbrinjavanje otpada - odlagališta komunalnog otpada „Moseć“ u Gradu Drnišu, na koje se odlaže otpad iz Grada Drniša i Općine Ružić i Unešić.

Komunalno poduzeće Rad d.o.o. upravlja sustavom gospodarenja otpadom na području Grada Drniša, općina Ružić i Unešić, te deponijem otpada Moseć – smještenom u administrativnom području Grada Drniša. U ovom trenutku poduzeće Rad d.o.o. raspolaže adekvatnim sustavom transportnih jedinica za skupljanje i prijevoz otpada do odlagališta Moseć, a koji je prilagođen

⁴ Iako postupanje s proizvodnim otpadom NIJE u ingerenciji JLS-a, postoje izvjesni problemi koji se javljaju na području Općine Ružić u okvirima gospodarenja komunalnim otpadom. O ovom problemu biti će više riječi u poglavlju „5.5 - Proizvodni otpad“

uspostavljenom sustavu prikupljanja putem postavljenih posuda i kontejnera. Isti omogućava da se skupljeni otpad transportira na siguran način do lokacije za trajno deponiranje.

KOMUNALNI OTPAD

Komunalni otpad je otpad iz kućanstva, otpad koji nastaje čišćenjem javnih i prometnih površina te otpad sličan otpadu iz kućanstva koji nastaje u gospodarstvu, ustanovama i uslužnim djelatnostima.

Gospodarenje komunalnim otpadom u nadležnosti je gradova i općina koji organiziraju i obavljaju djelatnosti prikupljanja komunalnog otpada, odvojenog prikupljanja otpada, prikupljanja i odvoza glomaznog otpada, čišćenja divljih odlagališta te odlaganja komunalnog otpada na odlagališta.

Komunalni otpad iz kućanstava prikuplja se u 130 kontejnera zapremine 1100 l, a koje su konstruirane tako da onemogućuje rasipanje otpada te širenje prašine i neugodnih mirisa.

Prikupljanje i odvoz komunalnog otpada obavlja se specijalnim vozilom (auto smečar) zatvorenog tipa, zapremnine 14 m³ konstruiran tako da se onemogući rasipanje otpada, te širenje mirisa.

Prikupljanje komunalnog otpada na području Općine Ružić provodi se jednom tjedno.

STANJE POSTOJEĆEG SUSTAVA SKUPLJANJA, PRIJEVOZA I ZBRINJAVANJA

Komunalno poduzeće Rad d.o.o. obavlja djelatnost odvoza komunalnog otpada na području Grada Drniša, općina Ružić i Unešić. Odvoz otpada se obavlja pomoću 1 specijalnog vozila. Opća ocjena je da je postojeći sustav u dobrom stanju i dobro održavan.

KAPACITETI ZA POSTUPANJE S KORISNIM OTPADOM NA PODRUČJU OPĆINE RUŽIĆ

Zakon o otpadu propisuje obvezu odvojenog skupljanja i skladištenja otpada čija se vrijedna svojstva mogu iskoristiti. Osim toga, prigodom sakupljanja komunalnog otpada iz njega se mora izdvojiti opasan otpad. Primarna reciklaža i odvojeno sakupljanje otpada provodi se za one otpadne tvari koje se mogu tehnički i financijski vratiti u kružni tok. Temeljna zadaća odvojenog sakupljanja otpada je smanjivanje potencijala komunalnog otpada koji treba odložiti na odlagališta otpada, odnosno obraditi i energetske iskoristiti prije odlaganja.

U ŠKŽ su se od 2000. godine postupno razvijali sustavi odvojenog sakupljanja papira, kartona, ambalažnog otpada (staklenog, PET i metalnog), zelenog otpada, starih baterija, lijekova, otpadnih ulja, auto - guma, metalnoga glomaznog otpada, starih automobila, e-otpada i građevinskog otpada. Utemeljena su reciklažna dvorišta i »zeleni otoci«. Odvojeno sakupljanje pojedinih otpadnih materijala organizirano je i provodi se u većem ili manjem intenzitetu u gotovo svim gradovima i općinama na području županije, što još nije slučaj u Općini Ružić.

Na području Općine Ružić ne postoji posebno organiziran tretman korisnog otpada. Najveći dio takvog otpada završi na ilegalnim deponijima ili u kontejnerima za komunalni otpad.

5.3. UTVRĐIVANJE SVOJSTAVA GENERIRANOG KOMUNALNOG OTPADA

Sastav komunalnog otpada mijenja se ovisno o sredini u kojoj nastaje i ovisi o mnoštvu čimbenika kao što su: standard stanovništva, tip naselja, dostignuta razina komunalne infrastrukture i slično. Biorazgradivi otpad je svaki otpad koji podliježe anaerobnoj ili aerobnoj razgradnji kao što je to slučaj s vrtnim, kuhinjskim otpadom, papirom i kartonom, s tim da se pod biorazgradivim komunalnim otpadom podrazumijeva otpad iz kućanstava i drugi biorazgradivi otpad koji je zbog svog sastava sličan biorazgradivom otpadu iz kućanstava.

Postupanje s komunalnim otpadom nije se puno promijenilo u posljednjih petnaest godina. Otpad se odlaže na lokacijama određenim od strane lokalnih vlasti, a sakupljanje vrše nadležna komunalna poduzeća.

U RH pa tako ni u Šibensko - kninskoj županiji nije se sustavno provodilo praćenje sastava komunalnog otpada. Postoje rezultati pojedinačnih ispitivanja za neka područja RH. Najbolja procjena sadašnjeg sastava otpada prikazana je u tabeli 2., a predstavlja sastav kućnog otpada u urbanim i ruralnim područjima, koji je korišten u modeliranju za predstavljanje prosječnog budućeg sastava otpada, koji je sličniji prosječnom sastavu otpada u EU. Očekuje se da će se sastav otpada promijeniti, posebno u ruralnim područjima, gdje se očekuje manje prehrambenog otpada, ali više papira, stakla i plastike. Taj budući sastav otpada korišten je u analizi osjetljivosti.

Za sav komunalni otpad koji se reciklira ili prerađuje smatra se da pridonosi postizanju ciljeva za maksimalnu količinu komunalnog otpada koji se može odložiti. Dodatno, uz količinu komunalnog otpada koji se može odložiti, tu su i ciljevi za količinu biorazgradivog komunalnog otpada (BKO) koji se može odlagati. Količina BKO proizvedena 1995. izračunata je na bazi podataka za 2004., uz pretpostavku da su količine krutog komunalnog otpada rasle za 3% godišnje od 1995. do 2004. Na taj način procijenjeno je da je godine 1995. u Šibensko-kninskoj županiji proizvedeno približno 20.340 tona BKO. BKO se definira kao papir i karton, prehrambeni i vrtni otpad iz kućanstava (urbanih i ruralnih), te komercijalni otpad (turisti i drugo).

Graf: Postotni udjeli pojedinih skupina otpada

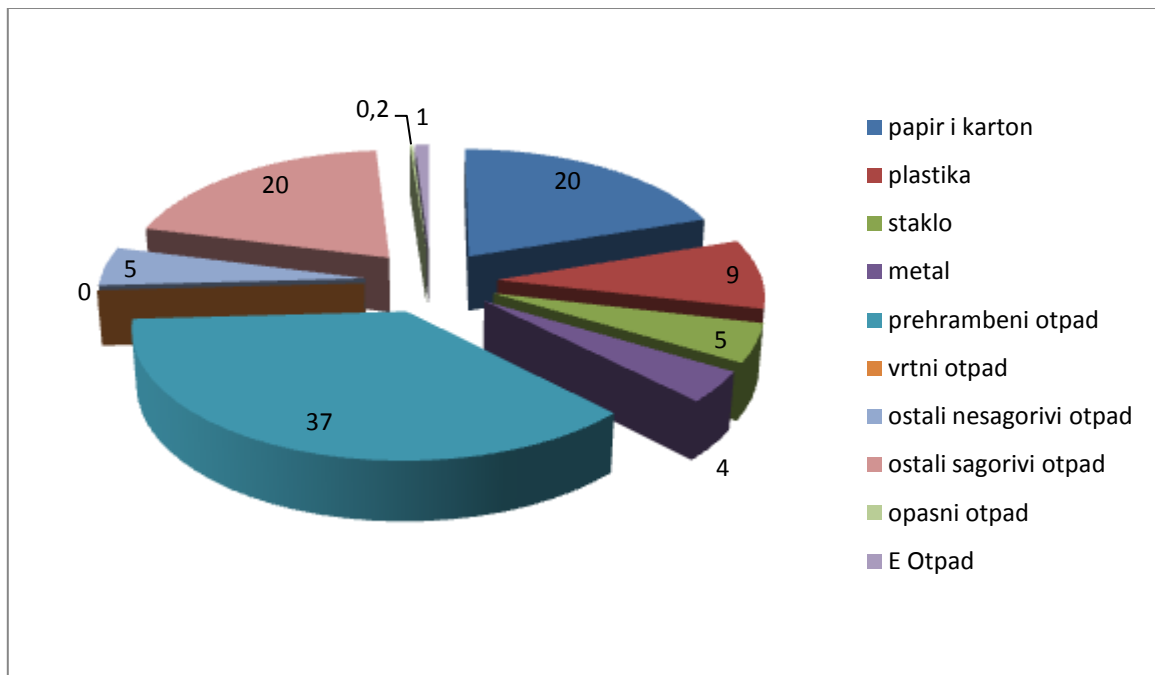

Tabela 2: Sastav komunalnog otpada

Komponenta otpada	Volumni udio
Papir i katron	20%
Plastika	9%
Staklo	5%
Metal	4%
Prehrambeni otpad	37%
Vrtni otpad	0%
Ostali nesagorivi otpad	5%
Ostali sagorivi otpad	20%
Opasni otpad	0,2%
E otpad	1%

5.4. UTVRĐIVANJE KVANTITETE GENERIRANOG KOMUNALNOG OTPADA

Uvid u postojeće stanje gospodarenja otpadom te u postojeće i buduće količine, kao i sastav otpada, potreban je radi prijedloga rješenja u sklopu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, te precizno definiranje takvoga komunalnog otpada, od mjesta njegova nastanka do mjesta konačnog zbrinjavanja. Osnova za definiranje tokova komunalnog otpada i izradu bilanci je poznavanje njegovih količina od najmanje organizacijske razine do najviše zbog dugogodišnjeg zanemarivanja praćenja stanja na području gospodarenja otpadom, pa tako, među ostalim i praćenja kretanja njegovih količina, do izrade ovog plana točne količine otpada nisu precizno utvrđene na županijskoj razini koja bi, prema Strategiji, trebala postati najmanja organizacijska jedinica i koja bi trebala biti nositelji sustava gospodarenja otpadom.

Procjena količine otpada u županiji stvorena je na bazi pretpostavki. Za procjenu količina otpada uzeti su u obzir brojni faktori. Temeljem informacija iz upitnika, poznavanja područja i iskustva sa drugih područja, postavljene su sljedeće pretpostavke:

- količina otpada iz kućanstava procijenjena je na temelju broja stanovnika i procijenjene jedinične proizvodnje,
- podaci o broju stanovnika dobiveni su iz popisa stanovnika 2001. godine,
- svaki grad i općina podijeljeni su na urbano i ruralno područje,
- podjela se zasniva na udjelu stanovnika iz poljoprivrednih kućanstava, odnosno >50% takvih stanovnika u općini čini tu općinu ruralnom, a manje od 50% čini općinu urbanom,
- jedinična proizvodnja otpada u urbanim područjima procijenjena je na 300 kg/stanovniku /godišnje, a u ruralnim područjima na 200 kg/stanovniku/godišnje.

Te su procjene bazirane na podacima dobivenim iz upitnika i iskustva iz drugih zemalja, a uključuju i glomazni otpad. Procijenjena količina ukupno proizvedenoga komunalnog otpada na području Šibensko-kninske županije za 2005. iznosi oko 35.367 tona. Količina proizvedenoga komunalnog otpada po stalnom stanovniku u prosjeku iznosi 0,90 kg/stan/dan (327 kg/stan/g), a kreće se u rasponu od 0,56 do 1,28 kg/stan/dan (206 do 467 kg/stan/g).

Evidentirana količina komunalnog otpada

U posljednjih 5 godina na području Općine Ružić prikupljeno je 2835 t komunalnog otpada (podaci dobiveni iz Općine), dakle prosječno 567 t godišnje.

Projekcija očekivanih količina otpada za period obuhvata Plana

Za potrebe procjene količina generiranog komunalnog otpada za naredni period od 8 godina obuhvaćen ovim Planom, kao polazišne osnove uzete su sljedeće pretpostavke:

- porast količine komunalnog otpada očekuje se zbog povećanja broja stanovnika na području Općine,
- uslijed očekivanog porasta broja stanovnika i njihovog standarda može se procijeniti da će specifična količina komunalnog otpada po stanovniku rasti.

Tabela 3: Godišnji porast u jediničnoj proizvodnji otpada

Vrsta otpada/period	Godišnji porast u jediničnoj proizvodnji otpada	Godišnji porast u broju jedinica
Kućni-ruralno		Prirast stanovništva
2007. - 2010.	3%	1,15 %
2011. - 2015.	2%	1,15 %
2016. – 2019.	1%	1,15%
2020. – 2026.	0,5%	1,15%
Industrijski otpad		Zaposlenici
2007. - 2010.	4%	1%
2011. - 2015.	3%	1%
2016. – 2019.	2%	1%
2020. – 2026.	1%	1%

Izvor. Plan gospodarenja otpadom ŠKŽ

Projekcija komunalnog otpada na području Općine Ružić napravljena je na temelju:

- predviđenog godišnjeg porasta broja stanovnika od Popisa stanovništva 2001. godine do 2012. godine; prirast stanovništva iznosi 1,15% godišnje (tabela 3.), prema popisu stanovništva iz 2001. godine na području Općine Ružić bilo je 1775 stanovnika,
- porasta jedinične količine otpada (tabela 3.); od 2007. do 2010. Jedinična količina otpada rasla je za 3%, od 2011. do 2015. godine jedinična količina otpada rasti će 2%, a od 2016. do 2019. godine 1% u ruralnim područjima, 2005. godine jedinična količina otpada iznosila je 327 kg/stan/god,

Tabela 4: Projekcija komunalnog otpada u Općini Ružić

Godina	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Prirast stanovništva	1,15%	1,15%	1,15%	1,15%	1,15%	1,15%	1,15%	1,15%
Broj stanovništva	2019	2042	2065	2089	2113	2137	2161	2186
Godišnji porast u jediničnoj proizvodnji otpada	2%	2%	2%	2%	1%	1%	1%	1%
Količina otpada kg/stan/g	390	398	406	414	418	422	426	430
Količina komunalnog otpada kg/godišnje	787410	812716	838390	864846	883234	901814	920586	939980

5.5. PROIZVODNI OTPAD

Prema definiciji iz Zakona o otpadu, proizvodni otpad je otpad koji nastaje u proizvodnom procesu u industriji, obrtu i drugim procesima, a po sastavu i svojstvima se razlikuje od komunalnog otpada. Proizvodnim otpadom se ne smatraju ostaci iz proizvodnog procesa koji se koriste u proizvodnom procesu istog proizvođača.

Tijek proizvodnog otpada je sljedeći:

Proizvođač otpada -> Skupljač -> Obrađivač.

Proizvodni otpad može se podijeliti na opasni i neopasni, pri čemu se opasnim otpadom smatra otpad koji pokazuje jedno od svojstava koja ga čine opasnim, npr.: eksplozivnost, oksidativnost, zapaljivost, nadražljivost, otrovnost, štetnost, infektivnost, kancerogenost, mutagenost itd.

Nažalost, sustav gospodarenja, upravljanja i kontrole tokova proizvodnog otpada nije u potpunosti usuglašen sa mjerodavnim propisima. Kako na području Općine Ružić, tako i na području drugih JLS-a, javlja se problem odlaganja proizvodnog otpada u kontejnere namijenjene komunalnom otpadu građana. Ovaj problem javlja se češće van područja gospodarske namjene, od strane manjih pravnih subjekata (obrta i sl.)

Gospodarenje proizvodnim otpadom nije u nadležnosti jedinica lokalne samouprave, te stoga navedena problematika ovim Planom neće niti biti detaljnije razmatrana.

5.6. POSEBNE KATEGORIJE OTPADA

U posebne kategorije otpada svrstavaju se:⁵:

1. **Ambalaža i ambalažni otpad**
2. **PET ambalaža**
3. **Otpadna vozila**
4. **Otpadne gume**
5. **Otpadne baterije i akumulatori**
6. **Električni i elektronski otpad**
7. **Otpadna ulja**
8. **Građevni otpad i otpad koji sadrži azbest**
9. **Nusproizvodi životinjskog porijekla**

AMBALAŽA I AMBALAŽNI OTPAD

»Ambalažni otpad« definiran u kategorijama Kataloga otpada predstavlja svaku ambalažu ili ambalažni materijal koji ostane nakon što se proizvod otpakira i odvoji od ambalaže, isključujući proizvodne ostatke.

Ambalaža i ambalažni otpad na području Općine (osim PET ambalaže) ne skuplja se odvojeno i miješa se zajedno s komunalnim otpadom na odlagalištu komunalnog otpada.

PET AMBALAŽA

PET ambalaža ne skuplja se odvojeno. Povrat PET-a građani vrše posredstvom trgovina uz povratnu naknadu.

OTPADNA VOZILA

»Otpadno vozilo« je vozilo koje radi oštećenja, dotrajalosti ili drugih uzroka posjednik odbacuje, namjerava ili ga mora odbaciti.

Na području Općine Ružić ne postoje tvrtke koje prikupljaju otpadna vozila. Navedeni otpad na području županije prikupljaju i mehanički obrađuju tvrtke Reciklaža d.o.o. i CE-ZA-R, koje se nalaze na adresi Ante Starčevića 72, u Kistanjama.

⁵ Popis tvrtki ovlaštenih za postupanje sa pojedinom od navedenih kategorija otpada nalazi se na stranicama Agencije za zaštitu okoliša (www.azo.hr)

OTPADNE GUME

Otpadna guma je guma osobnih automobila, autobusa, teretnih automobila, radnih strojeva, radnih vozila i traktora, zrakoplova i drugih letjelica te slični odgovarajući proizvod koje posjednik radi oštećenja, istrošenosti, isteka roka trajanja ili drugih uzroka ne može ili ne želi upotrebljavati te je zbog toga odbacuje ili namjerava odbaciti. Otpadne gume su neopasan otpad, a u Katalogu otpada navedene su pod ključnim brojem 16 01 03.

Pravilnik o gospodarenju otpadnim gumama (NN 40/06 i 31/09) osigurava zbrinjavanje ranije odbačenih guma na prostoru Hrvatske (70 do 100 tisuća tona), organiziranjem povremenih akcija prikupljanja odbačenih guma od građana, uz plaćanje posebne naknade tim građanima za isporučene gume. Koncesiju za sakupljanje otpadnih guma dobila je 21 tvrtka na području RH, od toga sa području ŠKŽ niti jedna. Za oporabu otpadnih guma ukupno su četiri tvrtke dobile koncesiju: dvije tvrtke za oporabu u materijalne svrhe, a dvije za oporabu u energetske svrhe i ne nalaze se na području županije.

OTPADNE BATERIJE I AKUMULATORI

Pravilnik o gospodarenju otpadnim baterijama i akumulatorima (NN 133/06, 31/09 i 156/09) definira otpadnu bateriju ili akumulator kao bateriju ili akumulator koji se ne mogu ponovno koristiti i namijenjeni su obradi i/ili recikliranju. Većina otpadnih baterija i akumulatora klasificira se kao opasni otpad (olovne baterije, nikal-kadmij baterije, baterije sa živom, odvojeno skupljani elektroliti iz baterija i akumulatora).

Na području Općine Ružić ne postoji organizirano prikupljanje navedenog otpada, on se neadekvatno odlaže na komunalno odlagalište ili pak da završava kao ilegalno odloženi opasni otpad na ilegalnim odlagalištima – „divljim odlagalištima“.

ELEKTRIČKI I ELEKTRONIČKI OTPAD (EE OTPAD)

EE otpad se sastoji od velikoga broja različitih komponenata opasnih po okoliš kao što su živa, kadmij, krom, brom, olovo, arsen, zatim azbest, spojevi silicija, berilija, fosfor itd. Sadrži i plastiku i slične materijale koji se mogu nakon uporabe EE otpada ponovno koristiti kao polazna sirovina za neki novi proizvod. Gospodarenje ovom vrstom otpada u skladu s Pravilnikom o gospodarenju električnim i elektroničkim uređajima i opremom pridonijet će zbrinjavanju opasnih komponenata EE otpada na odgovarajući način, kao i iskorištenju upotrebljivih dijelova EE otpada, odnosno smanjenju iskorištenja prirodnih resursa što je vrlo važan podatak ako se zna da je EE otpad najbrže rastuća vrsta otpada. Prema Strategiji gospodarenja otpadom Republike Hrvatske raste 10 % godišnje.

EE otpad se dijeli u dvije grupe:

- EE otpad koji nastaje u gospodarstvu (industriji, obrtu i slično) su otpadna električna i elektronička oprema uključujući sklopove i sastavne dijelove,
- EE otpad iz kućanstva je otpadna električna i elektronička oprema nastala u kućanstvima ili u proizvodnim i /ili uslužnim djelatnostima kad je po vrsti i količini slična EE otpadu iz kućanstva.

Neke vrste EE otpada spadaju u opasni, a neke u neopasni otpad.

Prema Katalogu otpada opasnim se otpadom smatra ona EE oprema koja sadrži tvari kao što su PCB-i, kloro-fluorouglikovodici, HCFC, HFC, azbest, živa, itd.

Skupljanje⁶ EE otpada:

- EE otpad iz kućanstva (hladnjake, zamrzivače, perilice i sušilice rublja, perilice posuđa, štednjake, električne radijatore, termoakumulacione peći, klima-uređaje, TV prijarnike i drugi EE otpad mase veće od 30 kg) skupljač je dužan preuzeti unutar 30 dana od poziva,
- EE otpad koji se predaje skupljaču mora biti u stanju iz kojeg je vidljivo da nije prethodno rastavljan radi vađenja zasebnih komponenti; takvim otpadom smatraju se i prethodno nerastavljeni dijelovi opreme koja se sastoji od više cjelina (ekrani kompjutora, elektromotori crpki ili kompresora i sl.)

U Planu gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007. – 2015. godine procijenjeno je da se na tržište Republike Hrvatske stavlja između 55 000 i 60 000 t nove električne i elektroničke opreme i uređaja godišnje.

Istim dokumentom postavljeni su i sljedeći ciljevi vezano uz gospodarenje EE otpadom:

- uspostava sustava gospodarenja otpadom električnom i elektronskom opremom koji bi rezultirao godišnjim skupljanjem najmanje četiri kilograma po stanovniku EE otpada iz kućanstava,
- do 2015. godine ostvariti uporabu 70 – 80 % i recikliranje 50 – 80 % EE otpada.

Na području Općine Ružić ne postoje tvrtke koje prikupljaju EE otpad. Navedeni otpad na području županije prikupljaju i mehanički obrađuju tvrtke Reciklaža d.o.o. i CE-ZA-R., koje se nalaze na adresi Ante Starčevića 72, u Kistanjama.

OTPADNA ULJA I DRUGI ZAULJENI OTPAD

Pravilnik o gospodarenju otpadnim uljima (*NN 124/06, 121/08, 31/09 i 156/09*) dijeli otpadna ulja na otpadno mazivo ulje i otpadno jestivo ulje.

Otpadno mazivo ulje:

- svako mineralno i sintetičko mazivo, industrijsko, izolacijsko (ulje koje se rabi u elektroenergetskim sustavima) i/ili termičko ulje (ulje koje se rabi u sustavima za grijanje ili hlađenje) koje više nije za uporabu kojoj je prvotno bilo namijenjeno, posebice rabljena motorna ulja, strojna ulja, ulja iz mjenjačkih kutija, mineralna i sintetička maziva ulja, ulja za prijenos topline, ulja za turbine i hidraulička ulja osim ulja koja se primješavaju benzinima kod dvotaktnih motora s unutrašnjim izgaranjem,

⁶ Skupljanje i prijevoz EE otpada obavlja se bez naplate.

Otpadno jestivo ulje:

- svako ulje koje nastaje obavljanjem ugostiteljske i turističke djelatnosti, industriji, obrtu, zdravstvenoj djelatnosti, javnoj upravi i drugim sličnim djelatnostima u kojima se priprema više od 20 obroka dnevno.

Pravilnikom o gospodarenju otpadnim uljima (NN 124/06, 121/08, 31/09 i 156/09) propisan je način gospodarenja otpadnim uljima, određeni obveznici plaćanja naknada, vrste i iznosi naknada, načini i rokovi obračunavanja i plaćanja naknada, iznosi naknada koje se plaćaju ovlaštenim osobama za skupljanje otpadnih ulja te druga pitanja u vezi gospodarenja otpadnim uljima. Pravilnikom su propisane različite obveze za maziva ulja od onih za jestiva ulja.

Otpadna ulja na području Općine sakupljaju ovlaštene tvrtke (jestiva ulja tvrtka „BIO ULJE“ d.o.o., Lozovac i tvrtka „EKONATURA“ d.o.o. Šibenik, a ostala otpadna ulja i zauljeni otpad tvrtke CIAN, Split.)

GRAĐEVNI OTPAD I OTPAD KOJI SADRŽI AZBEST

Otpad koji sadrži azbest (u daljnjem tekstu: azbestni otpad) je otpadni sirovi azbest i svaka tvar ili predmet koji sadrži azbest i azbestna vlakna, azbestna prašina nastala emisijom azbesta u zrak kod obrade azbesta ili tvari, materijala i proizvoda koji sadrže azbest koje posjednik odbacuje, namjerava ili mora odbaciti.

Građevni otpad je otpad nastao prilikom gradnje građevina, rekonstrukcije, uklanjanja i održavanja postojećih građevina, te otpad nastao od iskopanog materijala, koji se ne može bez prethodne uporabe koristiti za građenje građevine zbog kojeg građenje je nastao.

U ovom trenutku Općina Ružić ne raspolaže s adekvatnim sustavom gospodarenja građevinskim otpadom. Postoji više ilegalnih deponija na području cijele Općine na kojima je pretežno građevinski otpad pomiješan sa komunalnim.

Obveze Županije i JLS su navedene u sljedećim zakonskim odredbama:

- Pravilnik o gospodarenju građevnim otpadom (NN 38/08), čl. 11 „Županije su dužne u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu navedenog Pravilnika odrediti lokacije za gospodarenje građevnim otpadom na svojem području.” (op. pravilnik je stupio na snagu 05.04.2008. godine),
- Pravilnik o gospodarenju građevnim otpadom (NN 38/08) čl. 11. „Jedinice lokalne samouprave dužni su putem reciklažnih dvorišta osigurati preuzimanje građevnog otpada sa svojeg područja.“

Na području Šibensko-kninske županije sakupljanje i prijevoz građevinskog otpada provode tek manjim dijelom ovlaštene sakupljači i komunalna poduzeća. Veći dio organiziraju i provode izvođači radova sa svojim kooperantima. Pritom koriste vlastitu mehanizaciju i opremu. Na mjestu nastanka otpada u većini slučajeva ne dolazi do razdvajanja pojedinih iskoristivih frakcija već se otpad miješa. Slična je situacija s ambalažnim otpadom kao dijelom građevinskog otpada u kojem se nalazi niz vrijednih sekundarnih sirovina. Većina građevinskog otpada odlaže se na odlagališta otpada, a najčešće se radi o nekontroliranom odlaganju građevinskog otpada na divlja odlagališta

otpada. U pojedinim jedinicama lokalne samouprave više od 80% otpada odloženog na divlja odlagališta čini građevinski otpad, što je i slučaj na području Općine Ružić.

Prema procjenama iskazanim u strategiji gospodarenja otpadom, u Hrvatskoj godišnje nastaje 2,6 milijuna tona građevnog otpada, od čega gotovo 50% završava na odlagalištima komunalnog otpada, što višestruko povećava troškove sanacije, zauzima korisni volumen odlagališta i nove površine te povećava potrebu za otvaranjem novih nalazišta prirodnih mineralnih materijala. Premda se ponovno može upotrijebiti čak 80% navedene količine, ukupno se reciklira samo 7%, dok se 11% izdvoji kao sekundarna sirovina. U pojedinim jedinicama lokalne samouprave više od 80% otpada odloženog na divlja odlagališta čini građevni otpad. Europska iskustva su posve drukčija - u Europi se koristi 80% te vrste otpada.

Miješanjem građevnog i komunalnog otpada stvaraju se nepotrebne količine otpada koje prebrzo zatrpavaju odlagališta. To se ne bi događalo kada bi se otpad razvrstavao te kada bi odlagališta bila namijenjena isključivo za jednu vrstu otpada.

Glavni problem pri postupanju s građevnim otpadom je nedostatak prikladnih postrojenja za recikliranje, kao i nepostojanje organiziranog i ekonomski održivog sustava gospodarenja građevnim otpadom. Naime, s takvim otpadom se u Hrvatskoj tek manjim dijelom postupi na ispravan način, a postotak recikliranja i ponovne uporabe takvog materijala je ispod 5 %.

Na području Općine Ružić ne postoji poseban organizirani tretman posebnih kategorija otpada, najveći dio tog otpada završi na ilegalnim deponijama i u kontejnerima za komunalni otpad. Prostornim planom planirana je izgradnja reciklažnog dvorišta za građevinski otpad na lokaciji postojećeg divljeg odlagališta Kljaci-Rudnik.

U ovom trenutku na području Općine ne postoji sustav postupanja niti organizirano prikupljanje kao niti zbrinjavanje otpada koji sadrži azbest. Ova vrsta otpada odlaže se na divlja odlagališta zajedno s građevnim.

BIORAZGRADIVI OTPAD

Biorazgradivi otpad je otpad iz vrta (granje, lišće, trava...), ostaci iz kuhinje (ostaci povrća, voća, talog od kave, čaja,...), pamučna tkanina (bez sintetike), glomazni drveni namještaj, mulj sa pročistača.

Biorazgradivi otpad se dijeli na frakcije:

- usitnjeni materijal koji ide u kompostnu hrpu,
- otpad za usitnjavanje (granje, glomazni drveni otpad).

Područje Općine pretežno je ruralnog karaktera te domicilno stanovništvo samoinicijativno kompostira biorazgradivi otpad.

NUSPROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA

S nusproizvodom životinjskog porijekla postupa se sukladno Zakonu o veterinarstvu (41/07) i Pravilniku o načinu postupanja s nusproizvodima životinjskog porijekla koji nisu za prehranu ljudi (NN 56/06). Gospodarenje nusproizvodima životinjskog porijekla po veterinarsko-zdravstvenim načelima i načelima veterinarske zaštite okoliša podrazumijeva prihvata, sakupljanje, razvrstavanje prema stupnju rizičnosti (kategorije 1, 2, 3), privremeno skladištenje u sabiralištima s uređajima za hlađenje, razudbu uginulih životinja, toplinsku preradu i spaljivanje životinjskih polupreradevina koje sadrže proteine. Nusproizvodi životinjskog porijekla nastaju u klaonicama, u objektima za preradu mesa, riba, jaja, mlijeka, crijeva, u hladnjačama, skladištima, valionicama jednodnevnih pilića, na tržnicama, u prodavaonicama mesa, ribarnicama, ugostiteljstvu i drugim objektima javne prehrane, u objektima za uzgoj i držanje životinja, u zoološkim vrtovima, lovnom gospodarstvu, lučkim terminalima, graničnim prijelazima, u prijevozu životinja i proizvoda i na drugim mjestima na kojima se životinje čuvaju i uzgajaju, te na mjestima gdje se proizvode namirnice životinjskog porijekla.

U županiji ne postoje objekti za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla već se takav otpad privremeno skladišti u okviru klaonice te se doprema do sabirališta u Biljanima Gornjim na području Zadarske županije ili se odvozi u specijaliziranim vozilima za tu namjenu do objekata otvorenog tipa za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla na lokaciji Agroproteinke d.d., Sesevski Kraljevec, za I. i II. kategoriju te za III. Kategoriju.

5.7. POSTOJEĆI KAPACITETI ZA ODLAGANJE KOMUNALNOG OTPADA – ODLAGALIŠTE MOSEC

Službeno odlagalište Općine Ružić, Grada Drniša i Općine Unešić, odlagalište „Mosec“, nije koristi se u sustavu službeno organiziranog odvoza otpada od 1970.g. Za odlagalište Mosec ishodovana je:

- Lokacijska dozvola Klasa: UP/I-350-05/07-01/56, Ur. broj: 2182/1-16/2-08/14 od 28. svibnja 2008. godine za zahvat u prostoru: sanacija odlagališta Mosec na dijelu čest. zem. 423/3 k.o. Drniš, a namjena zahvata je sanacija i zatvaranje odlagališta.
- Potvrda Glavnog projekta Klasa: 361-03/08-01/148, Ur. broj: 2182/1-16/2-09-5 od 16. veljače 2009. godine.
- Rješenje Klasa: 361-03/11-01/2, Ur. broj: 2182/1-16/2-11-2 od 31. ožujka 2001. godine izdane od strane Upravnog odjela za prostorno uređenje i gradnju Šibensko-kninske županije, ispostava Drniš, kojim se produžuje važenje Potvrde glavnog projekta.

Do 2001. godine otpad se odlagao u rudarska okna nekadašnjeg rudnika boksita i spaljivao, a od 2001.g. do danas otpad se odlaže na istu lokaciju izvan rudarskog okna.

Odlagalište Mosec namijenjeno je odlaganju otpada s područja Gradova Drniša i općina Ružić i Unešić. Procjenjuje se da je do sada ukupno deponirano oko 34.000 t komunalnog otpada koji je potrebno sanirati.

5.8. PLANIRANI KAPACITETI ZA ODLAGANJE OTPADA

Na razini županije planira se uspostaviti cjeloviti sustav gospodarenja otpadom. Prostornim planom Šibensko - kninske županije (SV ŠKŽ – 11/02, 10/05, 03/06, 5/08, 06/12) te Planom gospodarenja otpadom Šibensko - kninske županije (SV ŠKŽ – 15/07) na lokaciji postojećeg odlagališta Bikarac predviđena je izgradnja Centra za gospodarenje otpadom te je na taj način usvojen tzv. Županijski koncept gospodarenja neopasnim otpadom. U njemu će se osigurati obrada i odlaganje komunalnog i tehnološki neopasnog otpada, tj. kompletno zbrinjavanje što podrazumijeva postojanje sortirnice, kompostane i odlagališta za neiskorišteni ostatak otpada. Na istoj lokaciji osigurat će se prikupljanje i skladištenje opasnog otpada za cijelu Županiju. Lokacija Bikarac ima građevinsku dozvolu, te lokacijsku dozvolu za sanaciju. Izrađena je SUO za zahvat sanacije odlagališta i izgradnje i korištenja CGO, te je pribavljeno Rješenje o prihvatljivosti zahvata. U smislu smanjenja transportnih troškova na pojedinim lokacijama u županiji izgradit će se pretovarne stanice za komunalni otpad.

Projekt CGO BIKARAC smješten je u cijelosti u Šibensko-Kninskoj županiji koja obuhvaća pet gradova: Šibenik, Drniš, Knin, Skradin i Vodice, te općinama: Bilice, Tribunj, Biskupija, Civljane, Ervenik, Kijevo, Kistanje, Murter, Pirovac, Primošten, Promina, Rogoznica, Ružić, Tisno i Unešić.

Projekt izgradnje novog centra je podijeljen u dvije faze. Faza I. je uvrštena u listu prioriternih projekata u nacionalnu ISPA strategiju Republike Hrvatske u lipnju 2005.godine.

Prva faza projekta CGO Bikarac (izgradnja osnovne infrastrukture za gospodarenje otpadom) je gotova.

Faza II. će biti financirana iz IPA aplikacija ili drugih domaćih i međunarodnih institucija.

I. Faza (završena)

- a) Sanacija i zatvaranje postojećeg odlagališta Bikarac, te izgradnja CGO Bikarac
- b) Provedba pilot projekta odvojenog prikupljanja otpada
- c) Saniranje i zatvaranje odlagališta komunalnog otpada u Pirovcu
- d) Tehnička pomoć za provedbu projekta
- e) Nabava opreme za rad i upravljanje s CGO

II. faza

- a) Izgradnja i opremanje županijskih prekrcajnih – transfer stanica
- b) Nabava specijalnih vozila za prijevoz tereta između pretovarnih stanica i CGO
- c) Zatvaranje i saniranje svih preostalih lokalnih odlagališta u Županiji

III. faza

- a) Izgradnja MBO postrojenja

Projekt Bikarac je samo jedan dio većeg i vrlo ambicioznog plana – uvođenje sustava gospodarenja otpadom na regionalnoj/županijskoj razini, te podizanje kvalitete gospodarenja otpadom u Šibensko-kninskoj županiji u skladu s Nacionalnom strategijom za gospodarenje otpadom i direktivama EU-a (posebno usuglašavanje sa EU-direktivom 99/31/EC o odlagalištima otpada). Ovaj projekt će obuhvatiti zatvaranje svih postojećih odlagališta u županiji, te dovesti do značajnog poboljšanja u zaštiti gospodarenjem otpadom i povećati bolje iskorištenje i recikliranje otpada, kao i smanjiti negativan utjecaj divljih odlagališta na okoliš. Projekt je predviđen za gospodarenje komunalnim i sličnim otpadom, ali predviđa i skupljanje manjih količina opasnog otpada iz kućanstva.

Do uspostave CGO Bikarac, Planom gospodarenja otpadom ŠKŽ, komunalni otpad sa područja Općine Ružić, nakon zatvaranja odlagališta Moseć u Drnišu, privremeno će se odlagati na odlagalište Knin.

6. CILJEVI GOSPODARENJA OTPADOM

Rast količina otpada uzrokovan je porastom životnog standarda i potrošačkih navika, velikim industrijskim rastom koji sa sobom nosi i povećanu proizvodnju otpada uključujući i opasan otpad. Nastojanja da se količina otpada za odlaganje smanji te da se isti zbrine na ekološki prihvatljiv način pokrenuta su još sedamdesetih godina prošlog stoljeća kada su u EU donesene i prve konkretne zakonske odredbe. Danas se navedene odredbe provode i u RH kroz koncept „Cjelovitog sustava gospodarenja otpadom“.

6.1. CJELOVIT SUSTAV GOSPODARENJA OTPADOM

Koncept „Cjeloviti sustav gospodarenja otpadom“ pri tome podrazumijeva provođenje cijelog niza mjera koje se odnose na praćenje i postupanje s otpadom od mjesta nastanka pa do mjesta konačnog zbrinjavanja. Mjere se odnose na prihvatanje, reciklažu, obradu i zbrinjavanje, i moraju se voditi kriterijima zaštite okoliša, ekonomskim načelima i društvenom prihvatljivošću.

Cjeloviti sustavi gospodarenja otpadom imaju za opći cilj ostvariti pozitivni učinak na kakvoću okoliša kako se generiranjem otpada ne bi narušile postojeće ekološke bilance i ravnoteža.

Navedeno se može postići samo odgovornim i razumnim postupanjem s proizvedenim otpadom čime se jedino može jamčiti društveni razvitak u skladu s prirodom, što je terminološki definirano pojmom održivog razvoja.

U tom smislu osnovne postavke cjelovitog sustava gospodarenja otpadom polaze od načela potpunog nazora otpada od mjesta nastanaka pa do mjesta konačne obrade i zbrinjavanja.

Između ove početne i krajnje točke postoji cijeli niz mjera koje su u postupku provođenja hijerarhijski podređene jedna drugoj. Sukladno zakonskoj regulativi, cjeloviti sustavi gospodarenja otpadom definiraju zbirne radnje u okviru tehničkih i organizacijskih normi koje sukladno tehničkim i ekonomskim polazištima uključuju sljedeće hijerarhijske postavke:

- izbjegavanje nastanka otpada,
- smanjenje količina i vrsta otpada,
- ponovna upotreba otpada za istu namjenu uz obradu,
- recikliranje otpada, iskorištavanje uz obradu,
- obrada otpada,
- odlaganje otpada.

Postavke utjelovljuju smisao IVO (Izbjegavanje-Vrednovanje-Oporaba) koncepta koja je općeprihvaćena univerzalna koncepcija za postupanje s svim vrstama otpada.

IVO koncept u potpunosti je koncipiran na razini tehničkih propisa gospodarenja otpadom te se u Hrvatskoj postojeći sustav gospodarenja „prikupi i odloži“ postepeno prilagođava navedenom konceptu.

Sustav objedinjuje uporabu velikog broja specifičnih mjera i metoda koje su vezane uz prethodno navedene aktivnosti od izbjegavanja i smanjenja količina otpada, separatnog prikupljanja otpada,

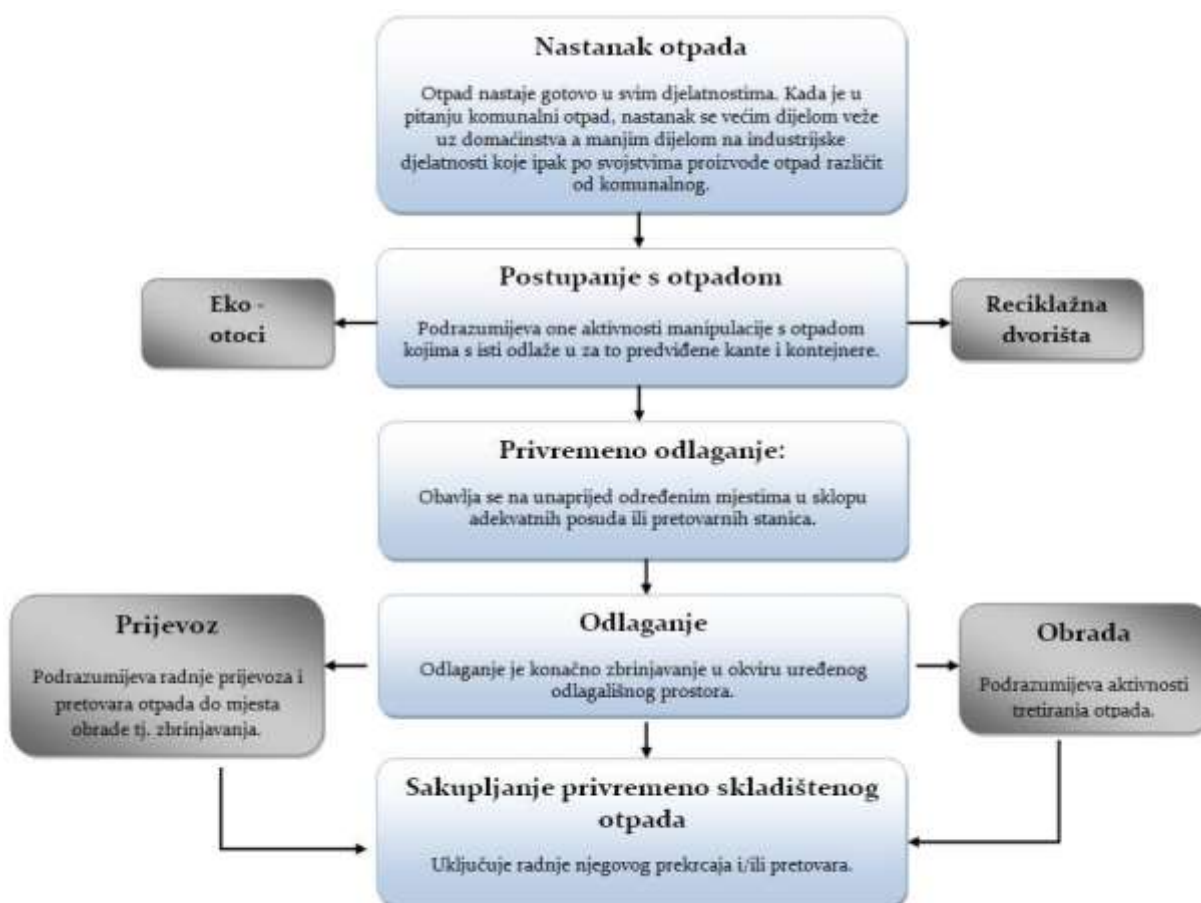
uporabe i reciklaže tako prikupljenog otpada, prijevoza i privremenog skladištenja otpada, obrade i konačnog zbrinjavanja.

✓ Osnovni čimbenici cjelovitog sustava gospodarenja otpadom

Svaka mjera „Cjelovitog sustava gospodarenja otpadom“ ima specifičnu ulogu u planiranom sustavu gospodarenja otpadom.

Za provođenje prethodno navedenih postavki i mjera koje čine teoretsku osnovu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom potrebno je u praksi definirati čimbenike za njegovo provođenje. Shema s glavnim čimbenicima cjelovitog sustava gospodarenja otpadom po IVO konceptu prikazana je donjom slikom.

Slika 3: Čimbenici cjelovitog sustava gospodarenja otpadom

Radi se zapravo o principu reduciranja količina proizvedenog otpada na mjestu njegovog nastanka, iskorištavanju vrijednih sastojaka u materijalne i/ili energetske svrhe, te trajnom odlaganju uz strogu primjenu važećih propisa.

S osnovnom svrhom da se cjelokupno gospodarenje otpadom ustroji prema suvremenim europskim standardima i zahtjevima te uskladi s načelima održivog razvoja na razini Republike Hrvatske, da se maksimalno izbjegne, odnosno smanji nastajanje otpada, smanji na najmanju moguću mjeru nepovoljni utjecaj otpada na ljudsko zdravlje, okoliš i klimu, Strategija gospodarenja otpadom RH utvrđuje navedene strateške i kvantitativne ciljeve.

STRATEŠKI
CILJEVI

Strateški ciljevi

1. Izbjegavanje nastajanja i smanjivanje količina otpada na izvoru te otpada kojega se mora odložiti, uz materijalnu i energetske oporabu otpada
2. Razvitak infrastrukture za cjeloviti sustav gospodarenja otpadom IVO
3. Smanjivanje rizika od otpada
4. Doprinos zaposlenosti u Hrvatskoj
5. Edukacija upravnih struktura, stručnjaka i javnosti za rješavanje problema gospodarenje otpadom

KVANTITATIVNI
CILJEVI

Kvantitativni ciljevi

- Stanovništvo obuhvaćeno organiziranim skupljanjem komunalnog otpada
- Količina odvojeno skupljenog i recikliranoga komunalnog otpada
- Količina obrađenoga komunalnog otpada
- Količina odloženoga komunalnog otpada
- Količina odloženoga biorazgradivog komunalnog otpada od količine proizvedene 1995.

Udio (%) / godina

	'05	'10	'15	'20	'25
- Stanovništvo obuhvaćeno organiziranim skupljanjem komunalnog otpada	80	85	90	95	99
- Količina odvojeno skupljenog i recikliranoga komunalnog otpada	6	8	12	18	25
- Količina obrađenoga komunalnog otpada	1	10	20	25	30
- Količina odloženoga komunalnog otpada	95	80	68	58	45
- Količina odloženoga biorazgradivog komunalnog otpada od količine proizvedene 1995.	95	85	75	55	35

IVO koncept, dakle, utjelovljuje put ka definiranim ciljevima zadanim Strategijom gospodarenja otpadom RH.

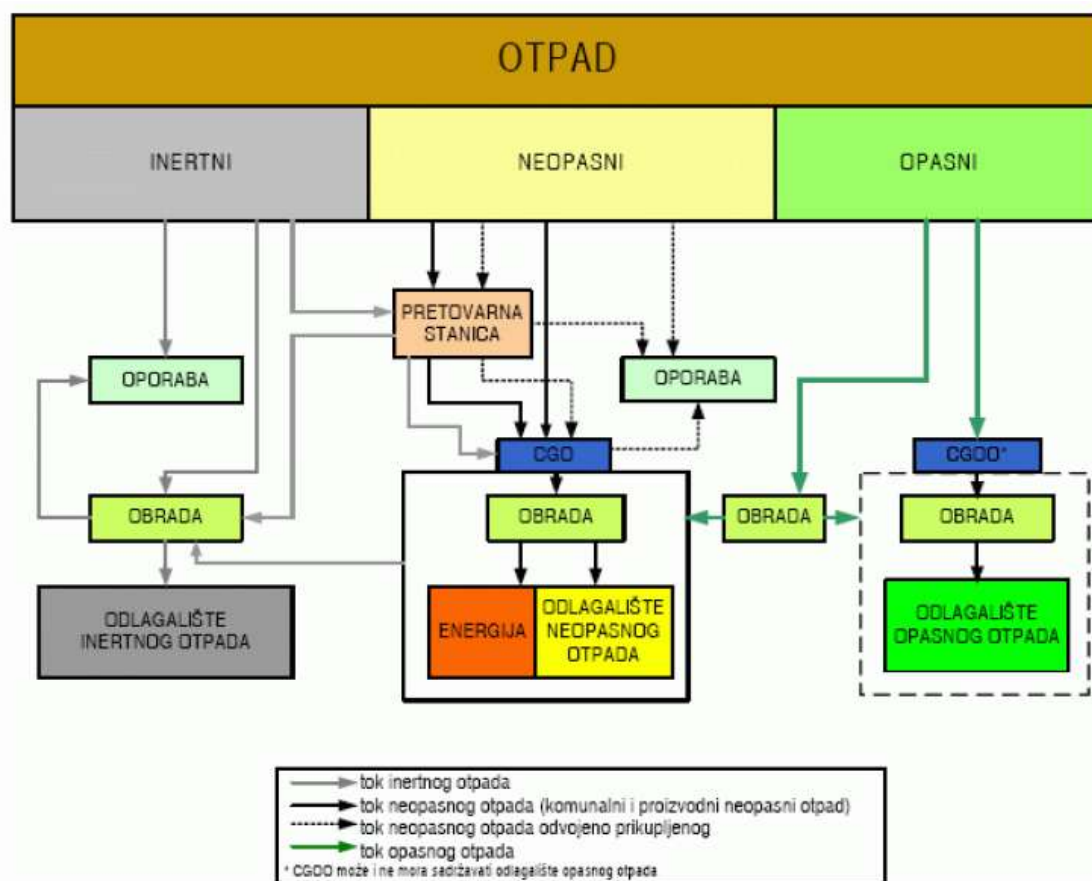
6.2. CJELOVIT SUSTAV GOSPODARENJA OTPADOM U SKŽ

Strategija uređuje gospodarenje različitim vrstama otpada na teritoriju RH, od njegova nastanka do konačnog zbrinjavanja, s osnovnim ciljem uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom koji će biti organiziran u skladu s postojećim europskim zahtjevima i standardima.

Ciljevi cjelovitog sustava gospodarenja otpadom su, u najvećoj mogućoj mjeri:

- smanjivanje količina otpada koji nastaje;
- smanjivanje količina otpada koji se odlaže na odlagališta tijekom primarnog odvajanja korisnog otpada;
- smanjivanje udjela biorazgradivog otpada u odloženom komunalnom otpadu;
- smanjivanje negativnog utjecaja odloženog otpada na okoliš, klimu i ljudsko zdravlje;
- gospodarenje proizvedenim otpadom na principima održivog razvoja;
- energetska iskorištavanje otpada za proizvodnju energije.

Sustav gospodarenja otpadom u Šibensko-kninskoj županiji biti će organiziran kao integralni dio svih subjekata u sustavu na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

CGO "Bikarac"

Strategijom je dugoročno predviđeno osnivanje regionalnog (županijskog) CGO-a. Županija je dužna izraditi plan gospodarenja otpadom u kojem mora definirati sustav gospodarenja otpadom na način da se predvidi najviše jedan CGO u županiji. Prema Prostornom Planu Šibensko-kninske županije na lokaciji postojećeg odlagališta Bikarac je predviđena izgradnja Centra za gospodarenje otpadom te je na taj način usvojen tzv. Županijski koncept gospodarenja neopasnim otpadom. Lokacija Bikarac ima lokacijsku dozvolu za sanaciju i u skladu je s Prostornim Planom. U prvoj fazi cijelog projekta CGO Bikarac je potrebno izgraditi osnovnu infrastrukturu za gospodarenje otpadom, a kasnije u sljedećim fazama je nadograđivati. Bez CGO Bikarac nije moguće promijeniti trenutno gospodarenje otpadom (svaka Općina i Grad ima svoje odlagalište koje ne zadovoljava propisima, nema odvojenog prikupljanja).

Slika 4. Planirani sustav gospodarenja otpadom

Izvor: Plan gospodarenja otpadom ŠKŽ

7. MJERE ZA POSTIZANJE CILJEVA

ŠKŽ je definirala svoju strategiju uspostavljanja cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u kojem izgradnja CGO-a Bikarac predstavlja glavni cilj. Cjelovito gospodarenje otpadom ostvaruje se, osim tehnološkim rješenjima konačnog postupanja s otpadom, provedbom niza mjera navedenih sljedećim poglavljima.

7.1. MJERE ZA IZBJEGAVANJE NASTANKA I SMANJENJE KOLIČINA OTPADA

Za pojam „izbjegavanje otpada“ postoji više definicija. Jedna od njih, izbjegavanje otpada definira kao skup mjera koje dovode do toga da se kod proizvodnje i potrošnje stvara manje otpada ili uopće otpad ne nastaje. Pojam smanjenja količina otpada može se definirati kao zbroj svih mjera kojima se u procesima proizvodnje, potrošnje robe, pakiranja i korištenja postiže smanjenje i/ili potpuno izbjegavanje otpada tj. kojima se postiže proizvodnja otpada koji se može obraditi i/ili ponovno upotrijebiti.

Mjere za izbjegavanje i smanjenje nastanka otpada još uvijek nisu prisutne u postojećem sustavu gospodarenja otpadom Općine Ružić. Isto tako, ne postoji dovoljno komunalne infrastrukture (vezano za gospodarenje otpadom) za njihovu primjenu, važeći propisi se samo djelomično ili neodgovarajuće primjenjuju, te je prisutna relativno niska svijest građana o otpadu kao problemu. Za početak treba pristupiti odvojenom prikupljanju otpada, no za značajnije smanjenje količina otpada trebati će dulje vrijeme i disciplinirano pridržavanje svih predviđenih mjera za izbjegavanje nastanka otpada i u cijelosti mjera gospodarenja otpadom. Također, uspješnost implementiranih mjera uvelike ovisi i o uspostavi sustava gospodarenja otpadom na Županijskom nivou.

Korištenjem pogodnih načina proizvodnje i obrade, uvođenjem na tržište „povoljnih“ vrsta proizvoda te ekološki svjesnim ponašanjem krajnjih potrošača, smanjiti će se količine i štetnost otpada koje bi trebalo obraditi i/ili odložiti. Učinkovita primjena mjera za izbjegavanje i smanjenje nastanka otpada na području Općine znači ujedno i osjetno smanjenje priliva otpada na postojeće odlagalište odnosno u buduću županijski centar za gospodarenje otpadom.

Mjere za izbjegavanje nastanka i smanjenje količina generiranog otpada mogu se podijeliti na opće i posebne mjere. Pri tom su opće mjere ustvari univerzalne mjere koje se mogu primijeniti na bilo kojem području i za bilo koje vrste otpada, dok se pod posebnim mjerama podrazumijevaju mjere motiviranja i edukacije, kako potrošača, tako i proizvođača materijalnih dobara tj. proizvoda. Kod svih sudionika gdje se generira miješani komunalni otpad potrebno je izbjegavanje nastanka otpada nametnuti kao dugoročnu i djelotvornu mjeru zaštite kakvoće okoliša.

Opće mjere za izbjegavanje nastanka i smanjenje količina generiranog otpada:

Prilikom razmatranja općih mjera za izbjegavanje nastanka i smanjenje količina generiranog otpada razlikujemo mjere primjenjive u proizvodnji te mjere primjenjive u potrošnji:

Opće mjere za izbjegavanje nastanka i smanjenje količina generiranog otpada u potrošnji:

- ne kupovati proizvode koji se ne mogu reciklirati, izbjegavati robu u jednokratnoj ambalaži, odnosno pri kupovanju preferirati povratnu ambalažu, smanjiti korištenje plastičnih vrećica i slične ambalaže i dr.,
- koristiti medije i obrazovne institucije za edukaciju proizvođača i potrošača o mogućim načinima izbjegavanja nastanka otpada i/ili njegovog mogućeg smanjenja,
- stimulirati kupovinu ekološki povoljnih proizvoda.

Preventivne mjere za izbjegavanje i smanjenje količine otpada su univerzalne mjere koje se mogu primijeniti na bilo kojem području i za bilo koje vrste otpada.

Posebne mjere za izbjegavanje nastanka i smanjenje količina generiranog otpada:

Radi se posebnim mjerama motiviranja i edukacije, kako potrošača, tako i proizvođača materijalnih dobara tj. proizvoda. Kod svih sudionika gdje se generira miješani komunalni otpad potrebno je izbjegavanje nastanka otpada nametnuti kao dugoročnu i djelotvornu mjeru zaštite okoliša. Posebne mjere za izbjegavanje i smanjenje količine otpada iz Strategije primjenjive na Općinu Ružić obzirom na pravnu odgovornost glede gospodarenja s komunalnim otpadom su sljedeće:

- Edukacija i informiranje:

- edukacija javnosti, stručnjaka i upravnih struktura Općine za rješavanje problema gospodarenja otpadom,
- poticati aktivnu suradnju s ekološkim udrugama i svim zainteresiranim pravnim i fizičkim osobama na implementaciji mjera i kontroli provedbe mjera za izbjegavanje i smanjenje količine otpada,
- osnovne informacije o mogućnostima izbjegavanja i smanjenja otpada pružiti u svim komunikacijskim sredstvima i dokumentima (radio, TV, novine), na panoima, vozilima, u reciklažnim dvorištima, „zelenim otocima“, itd.,
- uvesti „otvoreni telefon“ za komunikaciju s građanima i izraditi informativne web stranice i/ili korištenje institucije Zelenog telefona i njegove postojeće infrastrukture,
- kreirati informacije, ekološke poruke i savjete s ciljem edukacije građana (ciljnih skupina) te poticati na pravilno gospodarenje otpadom,
- izraditi edukacijski i promidžbeni materijal za pojedine programe (papir, staklo, biootpad, ostatni otpad, divlja odlagališta i dr.),
- istraživati javno mišljenje o poznavanju sustava gospodarenja otpadom i zaštitu okoliša općenito,

- oglašavati postojanje, lokaciju i uporabu eko-otoka te ostalih objekata za prihvat otpada na području Općine.

- Unapređivanje sustava odvojenog skupljanja i recikliranja otpada:

- uspostaviti funkcionalne sustave skupljanja i recikliranja pojedinih komponenata komunalnog otpada (staklo, papir, plastika, metali, razgradivi otpad iz kuhinja i vrtova itd.),
- uvoditi sustave odvojenog skupljanja komunalnog otpada.

- Donošenje Plana gospodarenja otpadom i striktna primjena zakonske regulative:

- razviti i izgraditi potrebnu infrastrukturu za praktičnu provedbu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom poštujući IVO koncept,
- za potrebnu infrastrukturu, građevine i postrojenja predvidjeti mjesta i osigurati njihovo unošenje u prostorne planove, urbanističke planove i detaljne planove uređenja,
- prilikom izdavanja potrebnih dozvola za gradnju infrastrukture i objekata u funkciji cjelovitog sustava gospodarenja otpadom voditi računa o tome da su isti usklađeni s novom zakonskom regulativom.

Korištenjem pogodnih načina proizvodnje i obrade, uvođenjem na tržište „povoljnih“ vrsta proizvoda te ekološki svjesnim ponašanjem krajnjih potrošača, smanjiti će se količine i štetnost otpada koje bi trebalo obraditi i/ili odložiti. Učinkovita primjena mjera za izbjegavanje i smanjenje nastanka otpada na području Općine znači ujedno i osjetno smanjenje priliva otpada na postojeće odlagalište odnosno u buduću županijski centar za gospodarenje otpadom.

7.2. MJERE ODVOJENOG SKUPLJANJA I OPORABE OTPADA

Glavnu ulogu u uređenom cjelovitom sustavu gospodarenja komunalnim otpadom ima odvojeno prikupljanje korisnih komponenti na mjestu nastanka i njihova uporaba. Na taj način se izravno utječe na izbjegavanje i smanjenje količina komunalnog otpada. Sukladno Zakonu o otpadu (NN 178/04, 111/06, 60/08 i 87/09) recikliranje se definira kao postupak ponovne uporabe otpada u proizvodnom procesu osim uporabe otpada u energetske svrhe. Oporaba otpada je definirana kao svaki postupak ponovne obrade otpada radi njegova korištenja u materijalne i energetske svrhe.

1. Izdvajanje otpada na mjestu nastanka

Izdvajanje otpada na mjestu nastanka, prije mogućeg miješanja s ostalim komponentama komunalnog otpada naziva se primarna reciklaža. *In situ* reciklaža je izdvajanje iskoristivih dijelova otpada na samom mjestu nastajanja, tj. stanovnici sami sortiraju u posebnim kontejnerima ili vrećama, ili donose na posebne platoe kao što su eko – otoci, sabirna mjesta, transfer stanice ili

pak reciklažna dvorišta. Ovaj način odvojenog skupljanja otpada na mjestu nastanka ima niz prednosti jer se odvija u neposrednoj blizu nastanka otpada, smanjuje se kontaminacija životnog prostora, sirovine su kvalitetnije jer imaju manje nečistoća, reduciraju se troškovi transporta i odlaganja, prikupljeni materijali se mogu direktno plasirati na oporabu i reciklažu.

Zahtjevi koji se javljaju kod izdvajanja otpada na mjestu nastanka su sljedeći:

- osigurati kapitalne investicije u potrebnu opremu i objekte,
- osigurati osposobljeno i kvalificirano osoblje za vođenje sustava,
- redovito odražavanje opreme (i po potrebi zamjena),
- osigurati prostor za odlaganje neupotrebljivih dijelova otpadnih materijala,
- vršiti kontrolu kakvoće izdvojenih reciklabilnih materijala.

Mjesta nastanka komunalnog otpada su uglavnom domaćinstva, te javne i uslužne djelatnosti u kojima nastaju znatne količine tzv. opasnih materijala. Stoga primarna reciklaža zauzima posebno mjestu u IVO konceptu, jer osim izdvajanje korisnih podrazumijeva i izdvajanje nekih štetnih komponenti komunalnog otpada, kako bi se u konačnici smanjio štetan potencijal preostalog dijela komunalnog otpada koji se obrađuje i odlaže.

U suštini se može reći da se primarna reciklaža provodi iz razloga recikliranja i oporabe otpada, tj. zbog zaštite okoliša, ekonomske računice i potrebe zadovoljavanja zakonske regulative. Kao što je navedeno, primarnom reciklažom se smanjuje količina ostatnog otpada za odlaganje a time i mogućnost onečišćenja okoliša.

Ekonomski razlozi koji proizlaze iz primarne reciklaže vezani su uz uštede na sirovinama i energiji na obradi polaznih sirovina. Ekonomski razlozi također se mogu sagledati u činjenici da manja količina otpada znači i manje troška za njegovu obradu/odlaganje.

Zakonska regulativa inzistira na što većoj primarnoj reciklaži, time i na recikliranju i oporabi otpada, kako bi se u prvom redu smanjio rastući pritisak na okoliš. U tom smislu postoje definirane i poticajne mjere i mjere sankcioniranja kojima se potiče primarna reciklaža i vraćanje otpada u novi proizvodni ciklus. Na taj način zakonska regulativa postaje najvažniji faktor bez kojeg ne bi bilo moguće reciklirati i one materijale koje nemaju „dobru“ tržišnu vrijednost.

Uspješnost odvojenog prikupljanja otpada polazi od poštovanja pravila koja važe za određene vrste i kategorije otpada. Kada govorimo o komunalnom otpadu tada se iskoristivim tj. *korisnim frakcijama* smatraju papir i karton, plastika, tekstil, staklo, metali, glomazni otpad pretežno metalnog sastava, biorazgradivi otpad i zeleni otpad.

Uz korisne frakcije u komunalnom otpadu se javlja i odgovarajući udio štetnih (opasnih) frakcija kao što su: akumulatori, baterije, lijekovi, boje i lakovi, otapala, ulja, žarulje itd. Za svaku vrstu otpada potrebno je točno odrediti veličinu, vrstu, boju i broj spremnika ili posuda.

2. Odvojeno skupljanje otpada u domaćinstvima

Odvojeno skupljanje komunalnog otpada najvećim se dijelom realizira u domaćinstvima. Odvojeno prikupljeni papir, plastika, metal i staklo mora se zbrinjavati putem zelenih otoka odnosno reciklažnog dvorišta (transfer stanica). Izdvojeni biootpad se može prikupljati u manje bioposude, a kada se iste napune, prazne se u veće bioposude koje se nalaze uz posudu za miješani komunalni otpad. Opasne komponente (npr. baterije i lijekovi) uručuju se u poslovnom prostoru prodavatelja i posjednika a isti ih predaje ovlaštenom sakupljaču.

3. Odvojeno prikupljanje glomaznog kućnog otpada

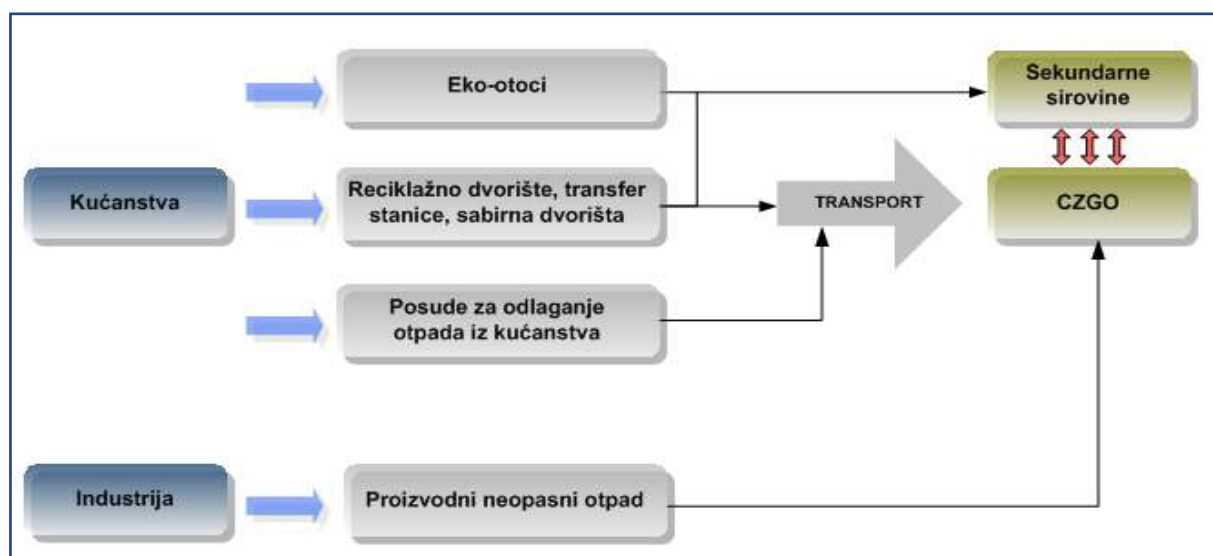
Potrebno je omogućiti da se glomazni kućni otpad prikuplja u za to postavljenim kontejnerima ili na unaprijed određenim lokacijama, te da se odvoz istog obavlja u odgovarajućim vremenskim intervalima ovisno o mikrosredini.

7.3. INFORMIRANJE JAVNOSTI

Uspjeh i realizacija svih zadanih ciljeva glede reciklaže otpada značajno ovisi o informiranosti i kontinuiranom obrazovanju svih učesnika u procesu stvaranja i gospodarenja otpadom. Stoga je nužno kontinuirano informiranje i obrazovanje svih sudionika u procesu odvojenog prikupljanja komunalnog otpada. Sustavno informiranje javnosti o aktivnostima o načinima i važnosti primarne reciklaže potrebno je obavljati putem pisanih medija, radija i televizije.

Osnovni koncept cjelovitog sustava gospodarenja otpadom utemeljen je na sljedećim elementima: izbjegavanje i smanjivanje količina otpada, odvojeno skupljanje otpada (primarna reciklaža), skupljanje i prijevoz otpada, skladištenje otpada, obrada otpada i odlaganje otpada. Navedeni princip djelovanja sustava s procesnim tokovima je prikazan na donjoj shemi.

Slika 5: Tokovi otpada u sklopu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom

U svrhu implementacije sustava prikazanog gornjom shemom i provedbe navedenih mjera potrebno je osigurati određene kapacitete za postupanje sa otpadom na području Općine, a koji ujedno čine i osnovu za uspješno funkcioniranje predstavljenog sustava gospodarenja otpadom.

7.4. POSTOJEĆI KAPACITETI U SUSTAVU CJELOVITOG GOSPODARENJA OTPADOM

Općina Ružić ovim Planom započinje postepenu implementaciju mjera i elemenata cjelovitog sustava gospodarenja otpadom. Programi implementacije mjera iziskuju znatna materijalna sredstva, te se u okvirima mogućnosti razvija mrežni sustav. Već postavljeni dijelovi sustava na području Općine su:

- POSUDE ZA PRIKUPLJANJE OTPADA IZ KUĆANSTAVA
- SAKUPLJANJE KRUPNOG OTPADA

7.5. POTREBNI KAPACITETI ZA CJELOVIT SUSTAV GOSPODARENJA OTPADOM

Sustav cjelovitog gospodarenja otpadom osigurati će se uspostavom sljedećih objekata/kapaciteta za postupanje sa otpadom:

- NADOGRADNJA ELEMENATA ZA PRIKUPLJANJE OTPADA IZ KUĆANSTAVA
- ZELENI OTOCI
- MINI RD
- RD ZA GRAĐEVINSKI OTPAD
- NADOGRADNJA SUSTAVA TRANSPORTA

Na području Općine Ružić predviđa se izgradnja 3 zelena otoka i 1 mini reciklažnog dvorišta i reciklažnog dvorišta za građevni otpad. Reciklažno dvorište i jedan zeleni otok smjestit će se na području centra Općine (naselje Gradec) i njime će se koristiti stanovnici okolnih zaseoka koji gravitiraju tom području. Reciklažno dvorište za građevni otpad predviđeno je na lokaciji dviljeg odlagališta Kljaci-Rudnik. Jedan zeleni otok postaviti će se u naselju Ružić i jedan u naselju Kljake.

Izbor lokacija sustava uvjetovan je brojem stanovnika, prosječnim brojem članova domaćinstva te prostornim razmještajem zaseoka unutar Općine Ružić.

1. POSUDE ZA ODVOJENO PRIKUPLJANJE OTPADA IZ KUĆANSTVA

Uspostavom sustava prikupljanja komunalnog otpada iz kućanstava pomoću posuda za odvojeno prikupljanje korisnih frakcija otpada iz kućanstava znatno bi se unaprijedila mogućnost za adekvatno tretiranje otpada na području Općine. Navedeni sistem omogućuje olakšano odvajanje najzastupljenijih vrsta otpada na samom mjestu nastanka, tj. kućanstvima, i pogodan je za primjenu prvenstveno sredinama manje gustoće naseljenosti.

Slika 6: Posude za odvojeno prikupljanje otpada na mjestu nastanka (kućanstva)

2. ZELENI OTOCI

Na području Općine ne postoji sustav odvojenog prikupljanja otpada putem zelenih otoka, stoga ih je potrebno adekvatno ustrojiti. Raspored i broj zelenih otoka određuje se s obzirom na gustoću naseljenosti pojedinog područja Općine, sezonsko opterećenje pojedinih područja, te raspoloživosti površina. Ukoliko se postavlja manji broj zelenih otoka po pojedinom naselju, preporuča se postavljanje zelenih otoka u blizini centra naselja zbog bolje pristupačnosti većem broju stanovnika, no pri odabiru lokacija zelenih otoka treba posebno obratiti pažnju na žitelje udaljenih dijelova naselja te i njima omogućiti adekvatno odlaganje otpada putem zelenih otoka.

Unaprjeđenje po pitanju gospodarenja otpadom u dijelovima Općine sa većom gustoćom naseljenosti moguće je ostvariti prvenstveno poboljšanjem sustava za prihvat otpada od građanstva. Primjer jednog takvog unaprjeđenja svakako predstavlja i podzemni sustav kontejnera za prihvat otpada iz kućanstava.

Slika 7: Sustav za prihvat otpada

Osnovna prednost navedenog podzemnog sustava je njegov kapacitet. On može zaprimiti i do 5 m³, dok istovremeno zauzima jednaku površinu 1100 l kontejnera. Iz njega se ne šire neugodni mirisi, jer kontejner koristi temperaturu zemlje koja hladi pohranjenu masu, dok je gravitacija dodatno sabija oslobađajući pritom 30% prostora. Prazni se samo onda kada je 100% pun, što je moguće nadzirati i putem Interneta.

Itinerer pražnjenja kroji program koji rutu šalje vozaču kojem treba do 3 minute kako bi isprazio 5 m³ sirovine. Za manipulaciju nisu potrebna visoko-sofisticirana vozila, već vozilo s kranom kakvo danas posjeduje svako komunalno poduzeće. Ovaj je sustav u cijelosti napravljen od materijala

koji se daju reciklirati, a na vodonepropusno tijelo spremnika ima garanciju od 10 godina. Njegove oplatae su izmjenjive, pa ga je moguće skladno uklopiti u cjelinu u kojoj je postavljen.

Pošto je ukopan u zemlju ne predstavlja laku metu vandalima, kao ni vjetru, ne zahtjeva stalke, nadstrešnice, kućice, nastambe, kao ni pristupni put. Ne smetaju mu ni parkirana vozila, a ni životinje nemaju pristup prikupljenoj masi. Postavlja se u jamu duboku 1.5 m ili na plutajući ponton, pa samim tim postaje lako dostupan i na rijekama, jezerima i moru. Obzirom da je 100% zatvoren ne predstavlja opasnost za podzemne vode tj. okolinu u koju je implementiran.

Slika 8: Podzemni sustav kontejnera u prostoru

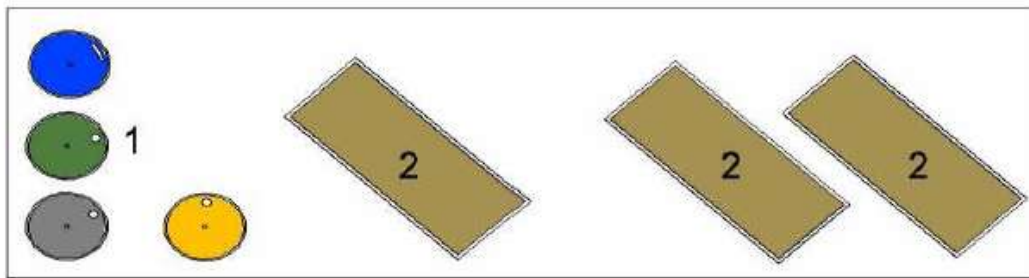

Raspored i broj zelenih otoka potrebno je odrediti s obzirom na gustoću naseljenosti pojedinog područja Općine, sezonsko opterećenje pojedinih područja, te raspoloživosti površina. Lokacije trebaju biti određene tako da maksimalna udaljenost od mjesta stanovanja do mjesta za smještaj otoka bude oko 350 m te da jednom zelenom otoku gravitira cca 700 – 750 stanovnika. S obzirom na broj stanovnika te samim time i gustoću naseljenosti Općine Ružić bilo bi potrebno postavljanje 3 zelena otoka na predmetnom području.

3. Mini RD

Mini reciklažno dvorište je fiksno, povremeno nadzirano mjesto za izdvojeno odlaganje određenih vrsta otpadnih tvari, koje nastaju u domaćinstvima, a domaćinstvo ga treba odložiti u dane koji nisu predviđeni za periodični odvoz glomaznog otpada. Ovo tzv. mini reciklažno dvorište na površini od 200-250 m² opremljeno je opremom za odlaganje (kontejnerima/posudama) papira i kartona, ambalažnog stakla, plastične i metalne ambalaže i građevnog otpada od manjih zahvata u domaćinstvima. Ograđeni prostor je asfaltiran/betoniran, opskrbljen separatorom ulja i masti te stupom za rasvjetu reflektorskog tipa. Odvoz otpada u najbliže reciklažno dvorište, ili objekt za predobradu ili obradu skupljenog materijala, obavlja se odgovarajućim vozilima.

Slika 9: Shematski prikaz mini reciklažnog dvorišta

- 1 kontejneri za papir, metal, plastiku i staklo
- 2 kontejneri za glomazni otpad
(metalni, nemetalni i građevinski otpad)

4. RD za građevni otpad

Na području Općine Prostornim planom planira se reciklažno dvorište na lokaciji sadašnjeg divljeg odlagališta Kljaci-Rudnik.

5. TRANSPORT

Tvrtka Rad d.o.o. Drniš, koja u ovom trenutku ugovorno obavlja skupljanje i prijevoz otpada na području Općine, raspolaže sa odgovarajućim kapacitetima da podrži jedan sustav poput navedenog.

Uspostavom gore opisanog cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, zajedno sa navedenim kapacitetima za postupanje sa otpadom omogućiti će adekvatno postupanje sa svim vrstama otpada koje se na području Općine generiraju.

Donjom tabelom dat je prikaz načina skupljanja te smjernice za postupanje sa pojedinim vrstama otpada, a što će biti omogućeno implementacijom navedenog sustava.

Tabela 5. Pretpostavljeni načini skupljanja i obrade, kapaciteti za prihvata i obradu te smjernice za postupanje sa pojedinom vrstom otpada

VRSTA OTPADA	MJESTO/NAČIN SKUPLJANJA	MJESTO/NAČIN OBRADJE	VREDNOVANJE
KOMUNALNI OTPAD	CGO	Odvajanje	MATERIJALNO BIOLOŠKO ENERGETSKO
		Odlaganje	
GRAĐEVNI OTPAD I OTPAD OD RUŠENJA	RD građ. otpada	Odvajanje i obrada na RD	PONOVNA UPOTREBA
OPASNI OTPAD			
- GOSPODARSTVO	Ovlašteni skupljač	Skl. ovlaš. skupljača	ENERGETSKO
-DOMAĆINSTVA			RECIKLIRANJE
AMBALAŽNI OTPAD			
-PAPIRNI I KARTONSKI	Eko - otoci	Tvornica papira i kartona	RECIKLIRANJE
	RD		
	Posude za odvojeno prikupljanje otpada u domaćinstvu		
	Gospod. subjekti		
-STAKLENI	Eko - otoci	Tvornica staklene ambalaže	RECIKLIRANJE
	RD		
	Posude za odvojeno prikupljanje otpada u domaćinstvu		
	Trgovina		
	Gospodarski subjekti		
-METALNI	Eko - otoci	Tvornica za obradu metala	RECIKLIRANJE
	RD		
	Gospod. subjekti		
-PLASTIČNI	Eko - otoci	Pogoni za obradu	RECIKLIRANJE ENERGETSKO
	RD		
	Posude za odvojeno prikupljanje otpada u domaćinstvu		
	Gospodarski subjekti		
	Trgovina		
- BIOOTPAD	Bio kante	Kompostiranje	UPOTREBA KOMPOSTA
	Kompostana		
	RD		
OTPADNA VOZILA	CGO	Pogoni za reciklažu	KORIŠTENJE SEKUNDARNE SIROVINE
	RD		

VRSTA OTPADA	MJESTO/NAČIN SKUPLJANJA	MJESTO/NAČIN OBRADE	VREDNOVANJE
OTPADNE GUME VOZILA	RD	Skl. ovlaš. skupljača	MATERIJALNO ENERGETSKO
	Ovlašteni skupljač		
	Trgovina		
OTPADNA ELEKTRIČNA I ELEKTRONIČKA OPREMA	RD	Predobrada	MATERIJALNO IZVOZ
	Ovlašteni skupljač		
KOMUNALNI MULJ	Uređaj za pročišćavanje	Predobrada	KOMPOSTIRANJE ENERGETSKO
OTPADNA ULJA			
-MINERALNA ULJA	RD	Skl. ovlaš. skupljača	ENERGETSKO
	Ovlašteni skupljač		
	Benzin. postaje		
-JESTIVA ULJA	RD	Pogon za predobradu	PROIZVODNJA GORIVA
	Ovlašteni skupljač		
OTPADNE BATERIJE I AKUMULATORI	Eko - otoci	Skl. ovlaš. skupljača	RECIKLIRANJE
	RD		
	Trgovina		
MEDICINSKI OTPAD-OPASNI			
-INERTNI	Mjesto skupljanja u objektu	Odvajanje	MATERIJALNA
			BIOLOŠKA
		Odlaganje	ENERGETSKA
-OPASNI	Skladište proizvođača	Odvajanje	ENERGETSKO BIOLOŠKO KEMIJSKO
	Ljekarna	Skl. ovlaš. skupljača	

Sažetak navedenih mjera, potrebna sredstva i izvori financiranja, kao i okvirni terminski plan dati su preglednim tablicama u točki 9.

7.6. GOSPODARENJE POSEBNIM VRSTAMA OTPADA DO USPOSTAVE CJELOVITOG SUSTAVA GOSPODARENJA OTPADOM

Ambalaža i ambalažni otpad, PET ambalaža

Ambalaža, ambalažni otpad i PET ambalaža se na području Općine ne skuplja odvojeno i miješa se zajedno s komunalnim otpadom na odlagalištima komunalnog otpada. U Općini Ružić povrat i skupljanje upotrijebljene ambalaže za jednokratnu upotrebu organiziran je preko prodajnih mjesta uz isplatu povratne naknade potrošačima. Člankom 11. Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu (NN 97/05, 115/05, 81/08, 31/09, 156/09 i 38/10) definirana je obaveza preuzimanja navedenog otpada uz isplaćivanje adekvatne naknade.

„Članak 11.

(1) Prodavatelj je dužan omogućiti postavljanje i manipulaciju spremnicima ili drugom opremom za skupljanje ambalažnog otpada (u daljnjem tekstu: spremnici) ako je njegov prodajni prostor veći od 200 četvornih metara.

(5) Prodavatelj čiji je prodajni prostor površine manje od 200 četvornih metara nije obavezan, ali može preuzeti ambalažu uz povrat naknade kupcu u smislu odredbi ovog Pravilnika.

(6) Prodavatelj čiji je prodajni prostor površine veće od 200 četvornih metara obavezan je preuzimati ambalažu svih proizvoda za koje se kupcu, u skladu s odredbama ovog Pravilnika vraća naknada prilikom povrata iskorištene ambalaže, kao i ambalažu ostalih proizvoda koje drži u svom prodajnom programu, bez obzira na proizvođača. Ova odredba ne odnosi se na prodavatelje koji u svom programu nemaju pića ili napitke.

(11) Prodavatelj je dužan na vidljivom mjestu natpisom obavijestiti potrošača o načinu preuzimanja ambalažnog otpada i svim ostalim uvjetima.“

Električni i elektronski otpad

Puštanjem u rad Nacionalnog pozivnog centra za predaju naloga za zbrinjavanje otpadne električne i elektroničke opreme i uređaja u Virovitičkoj firmi Flora VTC omogućeno je građanima ili tvrtkama da pozivom na besplatne brojeve telefona **0800 444 110**, **0800 0204** i **0800 0051** mogu prijaviti, odnosno dati nalog za besplatna odvoz EE otpada težeg od 30 kg. Nalog se može poslati i putem web obrasca na internetskoj stranici www.eeotpad.com, sms porukom na broj 098/444 110 ili na e-mail prijava@eeotpad.com.

Otpadna vozila

Način postupanja, tj. Gospodarenja otpadnim vozilima dat je Pravilnikom o gospodarenju otpadnim vozilima (NN 136/06 i 31/09), gdje su člankom 10 definiran obaveze ovlaštenih skupljača i posjednika navedene vrste otpada.

„Članak 10.

- (1) Skupljač je dužan preuzeti otpadno vozilo bez naplate od posjednika otpadnog vozila.*
- (2) Posjednik otpadnog vozila obavezan je otpadno vozilo u cijelosti predati skupljaču te potpisom ovjeriti ispunjeni obrazac Pratećeg lista za opasni otpad i jedan primjerak zadržati za sebe.*
- (3) Otpadno vozilo u cijelosti je isporučeno skupljaču ako ima sve osnovne sastavne dijelove motornog vozila posebno motor i karoseriju, kotače vozila, automobilske gume i baterije i akumulatore.*
- (4) Posjednik otpadnog vozila mora skupljaču uz otpadno vozilo predati presliku prometne dozvole.*
- (5) Ako posjednik otpadnog vozila posjeduje otpadno vozilo nepoznatog vlasnika uz otpadno vozilo kada ga predaje skupljaču obavezan je priložiti zapisnik komunalnog redarstva.*
- (6) U očevidnik koji vodi skupljač ili obrađivač prema posebnom propisu prilažu se preslike prometnih dozvola ili zapisnici komunalnih redara iz stavka 5. ovog članka.“*

Otpadna vozila fizičke osobe mogu same predati ovlaštenim skupljačima (Reciklaža d.o.o. i CE-ZA-R) te u tom slučaju imaju pravo na naknadu u visini od 0,40 kn/kg (uključujući PDV), ili pak ukoliko je posjednik pozvao skupljača da vozilo odveze - naknada iznosi 0,10 kn/kg (uključujući i PDV).

Otpadne gume

Način gospodarenja otpadnim gumama definiran je „Pravilnikom o gospodarenju otpadnim gumama” (NN 40/06 i 31/09). Navedenim pravilnikom, člankom 5 ovlaštenim skupljačima propisana je obaveza preuzimanja otpadnih guma za kako od pravnih tako i od fizičkih osoba. Na području županije ne postoji niti jedna tvrtka koja ima koncesiju za sakupljanje otpadnih guma.

„Članak 5.

- (1) Ovlašteni skupljač otpadnih guma (u daljnjem tekstu: ovlašteni skupljač) dužan je preuzeti otpadne gume bez naplate od posjednika guma.*
- (2) Ovlašteni skupljač otpadnih guma dužan je otpadne gume predati ovlaštenom oporabitelju otpadnih guma (u daljnjem tekstu: oporabitelj) kojeg odredi Fond “*

Člankom 6. istog Pravilnika predviđena je i mogućnost da pravne ili fizičke osobe samostalno predaju otpadne gume u privremeno skladište ovlaštenog skupljača.

„Članak 6.

(1) *Posjednik otpadnih guma dužan je predati otpadne gume ovlaštenom skupljaču i osigurati uvjete ovlaštenom skupljaču za nesmetano preuzimanje otpadnih guma, te mu predati popunjeni prateći list.*

(2) *Posjednik otpadnih guma može i samostalno predati otpadne gume u privremeno skladište ovlaštenog skupljača uz predaju popunjenog pratećeg lista.“*

Također, otpadne gume moguće je predati i komunalnim tvrtkama, vulkanizerima, autoprijevoznicima i građevinskim tvrtkama koji zatim gume predaju ovlaštenim skupljačima koji su ih dužni preuzeti bez naknade.

Otpadne baterije i akumulatori

Do uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom i pripadajućih kapaciteta za prihvata otpada (kako na lokalnom tako i na županijskom i regionalnom nivou), otpadne akumulatora i baterije treba zbrinjavati putem pravnih ili fizičkih osoba čijom registriranom djelatnošću stalno ili povremeno nastaju otpadne baterije ili akumulatori (*npr. prodavatelji, servisi, obrađivači otpadnih vozila, obrađivači električnog i elektroničkog otpada i tome slično*), a kojima je Pravilnikom o gospodarenju otpadnim baterijama i akumulatorima (NN 133/06, 31/09 i 156/09), člankom 8 nametnuta obaveza preuzimanja navedenog otpada.

„Članak 8.

(1) *Prodavatelj i posjednik dužan je postaviti spremnike za odvojeno skupljanje otpadnih baterija i akumulatora u svom poslovnom prostoru ili neposrednoj blizini.*

(2) *Prodavatelj i posjednik dužan je preuzimati otpadne baterije i akumulatora kakve ima u svom prodajnom programu, bez naknade i obveze kupnje za krajnjeg korisnika i bez obzira na proizvođača, uključujući otpadne baterije i akumulatora koje mogu biti sastavni dijelovi uređaja koje prodaje ili servisira.*

(3) *Prodavatelj i posjednik mora na vidnom mjestu dati obavijest i pružiti informaciju krajnjem korisniku o mjestu i načinu skupljanja otpadnih baterija i akumulatora u svom poslovnom prostoru.*

(4) *Prodavatelj i posjednik iz ovog članka ne podliježe obvezi pribavljanja dozvole za gospodarenje otpadom temeljem Zakona o otpadu.“*

Otpadna ulja

Kao i u prethodnom slučaju, do uspostave cjelovitog sustava gospodarenja otpadom, odlaganje ove vrste otpada za potrebe fizičkih osoba organizirano je preko proizvođača i uvoznika, a što je i definirano Pravilnikom o gospodarenju otpadnim uljima (NN 124/06, 121/08, 31/09 i 156/09), člankom 14:

„Članak 14.

- (1) *Proizvođač ulja dužan je u suradnji s Fondom redovno obavještavati prodavatelja ulja o načinu i mjestima skupljanja otpadnih ulja na način da se izbjegne nastajanje rizika i opasnosti po okoliš i zdravlje ljudi.*
- (2) *Prodavatelj koji prodaje svježe ulje dužan je osigurati kupcu obavijest iz stavka 1. ovoga članka o mjestu na kojem može predati svoje otpadno ulje bez naplate naknade.“*

Na području županije ne postoji tvrtka koja se bavi sakupljanjem otpadnih ulja. Poslovi zbrinjavanja otpadnih ulja obavljaju se u suradnji sa dva specijalizirana pogona za zbrinjavanje zauljenog otpada, a to su Pogon za reciklažu otpada u Grubišnom polju i Centar za skupljanje, skladištenje i predobradu zauljenih otpadnih tvari u Splitu.

Građevni otpad

Prema Strategiji, građevinski otpad nastaje tijekom proizvodnje građevinskih proizvoda ili poluproizvoda, gradnje, rušenja i rekonstrukcije građevina. Uzevši u obzir geografske specifičnosti Šibensko – kninske županiji, pa tako i općine Ružić, kao građevinski otpad prevladava kamen.

Kako i za ovu vrstu otpada ne postoje kapaciteti (reciklažno dvorište građevinskog otpada) za adekvatnu obradu na području Općine, kao niti u bližoj okolini, zbrinjavati ga treba u suradnji sa Gradskom čistoćom d.o.o. Šibenik koja upravlja odlagalištem Bikarac. Naime, navedenu vrstu otpada u određenoj mjeri moguće je iskoristiti za potrebe dnevnog prekrivanja slojeva otpada na odlagalištu, a otpad koji nije moguće upotrijebiti u navedenu svrhu treba odložiti na posebno mjesto na samom odlagalištu te ga adekvatno zbrinuti nakon uspostave potrebnih kapaciteta, ili pak otpremiti na najbliže reciklažno dvorište građevnog otpada.

Otpad koji sadrži azbest

Do izgradnje plohe (kazete) za prihvatanje azbestnog otpada postupanje sa navedenom vrstom otpada omogućeno je angažiranjem tvrtki koje imaju ovlaštenje za postupanje sa otpadom koji sadrži azbest.

U ovom trenutku na teritoriju RH postupanje sa otpadom koji sadrži azbest definirano je „Uputama o postupanju s građevnim otpadom koji sadrži azbest radi odlaganja na posebno priređene plohe (kazete) za odlaganje građevinskog otpada koji sadrži azbest“, kojima su definirane obaveze i ovlasti pravnih osoba ovlaštenih za skupljanje navedene vrste otpada kao i obaveze posjednika navedenog otpada u smislu postupanja i pripreme za predaju ovlaštenom skupljaču:

Obaveze pravnih osoba koje imaju ovlaštenje za skupljanje građevnog otpada koji sadrži azbest:

„Ovlaštene osobe za skupljanje građevinskog otpada koji sadrži azbest (u daljnjem tekstu: Skupljač) dužne su preuzeti pripremljeni građevni otpad koji sadrži azbest od pravnih i fizičkih osoba po njihovu pozivu ili na temelju rješenja nadležne inspekcije.“

Obaveze posjednika građevnog otpada koji sadrži azbest:

„Pravna i/ili fizička osoba dužna je građevni otpad koji sadrži azbest (ravne i valovite salonitne ploče) pripremiti Skupljaču na sijedeći način:

- pravne i/ili fizičke osobe koje same uklanjaju pokrovne salonitne ploče ili druge azbestne ploče koje se nalaze na krovovima ili u zidovima objekata. prilikom uklanjanja potrebno ih je cijelo vrijeme prskati vodom te pažljivo demontirati kako ne bi došlo do lomljenja. Preporuka je da se poslovi uklanjanja salonitnih ploča prepuste ovlaštenim osobama koji su obučeni za ovu vrstu poslova i osposobljeni za rad na siguran način,
- pokrovne salonitne ploče nikako nije preporučljivo baciti s krova već ih je potrebno pažljivo spustiti i složiti na mjesto pristupačno za prijevoz,
- prilikom rada sa salonitnim pločama preporuča se primjena osobnih zaštitnih sredstva (maske, rukavice, zaštitna odjeća i dr.),
- troškove pripreme građevnog otpada koji sadrži azbest pravne i fizičke osobe snose same.“

Nakon što je građevni otpad koji sadrži azbest pripremljen za odvoz, pravne i/ili fizičke osobe dužne su pozvati Skupljača koji ima dozvolu za gospodarenje otpadom koji sadrži azbest.

Nusproizvodi životinjskog porijekla

U županiji ne postoje objekti za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla već se takav otpad privremeno skladišti u okviru klaonice te se doprema do sabirališta u Biljanima Gornjim na području Zadarske županije ili se odvozi u specijaliziranim vozilima za tu namjenu do objekata otvorenog tipa za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla na lokaciji Agroproteinke d.d., Sesevski Kraljevec, za I. i II. kategoriju te za III. Kategoriju.

8. POPIS OTPADOM ONEČIŠĆENOG OKOLIŠA I NEUREĐENIH ODLAGALIŠTA

Prema Planu gospodarenja otpadom ŠKŽ sanacija divljih odlagališta provodi se sukladno izrađenim planovima sanacije, što podrazumijeva:

- sortiranje otpada po vrstama: glomazni otpad, drvo, metali, ambalažni otpad, ostali otpad,
- utovar na vozila,
- prijevoz otpada namijenjenog uporabi do reciklažnog dvorišta,
- odvoz neiskoristivog otpada na odlagalište i odlaganje,
- revitalizacija sanirane površine dovozom humusa i sijanjem trave
- zabraniti daljnji odvoz otpada
- uspostaviti učinkoviti nadzor lokacija od strane komunalnog redarstvu slučaju dovoza otpada potrebno je identificirati vlasnika otpada te uz Inspekciju zaštite okoliša poduzeti mjere i sankcije propisane Zakonom o otpadu.

Obzirom da se radi o divljim odlagalištima otpada, sanacija će se provesti na način da se otpad u potpunosti ukloni i zbrine na uređenom i legalnom odlagalištu. U skladu s odredbama Zakona o otpadu, otpad čija se korisna svojstva mogu iskoristiti za uporabu odnosno reciklažu (metal, plastika, drvo) posebno će se izdvojiti. Ostatni otpad će se zbrinuti na kontroliranom odlagalištu. Radovi na divljim odlagalištima izvodit će se od strane ovlaštenog skupljača uz nadzor komunalnog redara, odnosno predstavnika jedinice lokalne samouprave.

8.1. NEUREĐENA ODLAGALIŠTA I OTPADOM ONEČIŠĆEN OKOLIŠ NA PODRUČJU OPĆINE RUŽIĆ

Divlja odlagališta na području općine Ružić:

1. Baljci

- županijska cesta
- koordinate: 43° 49' 37" N
16° 18' 03" E
- 43° 49' 28" N
16° 17' 32" E
- 43° 48' 56" N
16° 16' 56" E
- pretežno građevinski, ali i komunalni otpad; osim na ovim koordinatama nalazi se i posvuda između njih u manjim ili većim količinama uzduž županijske ceste i u njezinoj blizini

- obnova u naselju nije provedena, osim na nekoliko objekata i nema stalnih stanovnika
- ovdje se na radi samo o klasičnim divljim deponijima nego o ostacima u ratu uništenih objekata, pa stoga upitno **te površine treba tretirati kao objekte koji će u sklopu obnove biti obnovljeni, a otpadni materijal propisno zbrinut u sklopu projekta obnove**

Slika 10: Divlje odlagalište u naselju Baljci

2. Čavoglave parking

- koordinate: 43° 46' 37" N
16° 20' 29" E
- komunalni i građevinski otpad, nalazi se na lokaciji parkinga koji se koristi za Dan domovinske zahvalnosti
- nekoliko rupa dimenzija cca 10x20 metara dubine do 7-8 metara u koje mještani bacaju otpad
- 1600 m³

Slika 11: Divlje odlagalište u naselju Čavoglave – parking

3. Čavoglave Pauci

- koordinate: 43° 47' 11" N
16° 20' 11" E
- komunalni i građevinski otpad
- razbacan i na hrpama cca 200 metara od prvih kuća
- ukupna površina cca 30x200 metara
- 3000 m²

Slika 12: Divlje odlagalište u naselju Čavoglave – Pauci

4. Gradac Križ

- koordinate: 43° 49' 47" N
16° 17' 20" E
- uglavnom građevinski otpad (u velikoj mjeri sadrži kamen i zemlju), uključujući i manje količine azbesta
- na velikim hrapama i razbacan uokolo na cca 2000-3000 m²
- 1300 m³

Slika 13: Divlje odlagalište u naselju Gradac – Križ

5. Kljaci Krstina

- koordinate: 43° 46' 26" N
16° 18' 50" E
- manji deponij građevinskog i komunalnog otpada na nekoliko hrpa i razbacan po prostoru odakle se u prošlosti vadio otpadni materijal za nasipanje puta (jalovina)
- zauzima cca 2000 metara² uz lokalnu put
- 600 m³

Slika 14: Divlje odlagalište u naselju Kljaci – Krstina

6. Kljaci Rudnik

- koordinate: 43° 46' 47" N
16° 17' 47" E
- veći deponij građevinskog i komunalnog otpada uključujući i azbest
- nalazi se u otvorenim jamama nekadašnjeg rudnika, na hrpama i razbacan uokolo
- zauzima preko 1 hektar površine, uključujući put od županijske ceste do samog rudnika uz koji se posvuda nalaze manje ili veće količine komunalnog i građevinskog otpada
- na ovoj je lokaciji prema novom Prostornom planu predviđeno reciklažno dvorište za građevinski otpad
- 4500 m³

Slika 15: Divlje odlagalište u naselju Kljaci – Rudnik

7. Kljaci Sokolac

- koordinate: 43° 46' 09.60" N
- 16° 20' 16" E
- jezero Sokolac u koje se ulijeva tekućica Vrba koja dalje teče još cca 2 km i ulijeva se u rijeku Čikolu
- jezero se nalazi tik uz državnu cestu D-56 Split-Drniš u provaliji od preko 50 metara dubine, pa se svakakav otpad izbacuje izravno sa ceste
- teško je procijeniti stvarne količine otpada jer se on nalazi i unutar jezera i po okolnom terenu cca 200 metara uz cestu
- sadrži i komunalni i glomazni i građevinski otpad koji se gomila već desetljećima

Slika 16: Divlje odlagalište u naselju Kljaci – Sokolovac

8. Mirlović Polje

- županijska cesta
- koordinate: 43° 48' 15" N
- 16° 19' 43" E
- rub županijske ceste
- pretežno se sastoji od građevinskog otpada, te u manjoj mjeri komunalnog
- dio deponija već se sanirao za proširenje županijske ceste, ali je upitno je li to propisno napravljeno, jer je riječ o prirodnom klanecu koji se zatrpava, pa je pitanje kako će se voda ponašati, odnosno kuda će teći ubuduće

Slika 17: Divlje odlagalište Mirlović Polje

9. Otavice – Zidinice

- koordinate: 43° 50' 37" N
- 16° 16' 23" E
- manji deponij uglavnom površinski razbacanog građevinskog i komunalnog otpada
- prostire se na cca 2000 metara²
- 450 m³

Slika 18: Divlje odlagalište Otavice – Zidinice

10. Ružić – Krstače

- koordinate: 43° 49' 23" N
- 16° 15' 12" E
- manji deponij komunalnog i građevinskog otpada
- zauzima cca 600 metara² otpada u naslagama od 1 do 3 metra plus cca 1000 metara² prostora površinski razbacanog sitnog komunalnog otpada
- 300 m³

Slika 19: Divlje odlagalište Ružić – Krstače

11. Ružić – Lunići

- koordinate: 43° 49' 10" N
- 16° 15' 08" E
- 43° 49' 64" N
- 16° 15' 03" E
- više manjih i nehomogenih deponija građevinskog i komunalnog otpada u sporadičnim hrpicama i komadi komunalnog otpada između i oko navedenih koordinata
- kao i u Baljcima obnova nije provedena i nema stalnih stanovnika
- ne radi se samo o klasičnim divljim deponijima nego o ostacima u ratu uništenih objekata, stoga **te površine treba tretirati kao objekte koji će u sklopu obnove biti obnovljeni, a otpadni materijal propisno zbrinut u sklopu projekta obnove**

Slika 20: Divlje odlagalište Ružić – Lunići

12. Ružić – Mauzolej Ivana Meštrovića

- koordinate: 43° 50' 23" N
- 16° 15' 22" E
- manji deponij komunalnog i građevinskog otpada
- nehomogeno raspoređene hrpa otpada te sporadično razbacan komunalni otpad na prostoru od nekoliko tisuća metara²
- 800 m³

Slika 21: Divlje odlagalište Ružić – Mauzolej Ivana Meštrovića

13. Ružić Midenjak

- koordinate: 43° 49' 51" N
- 16° 14' 41" E
- uz Baljke najveći deponij na području Općine Ružić
- u najvećoj mjeri otpad se sastoji od ostataka objekata koji su razrušeni u Domovinskom ratu, uključujući i manje količine azbesta, no ima dosta i komunalnog otpada
- količine je teško procijeniti, ali je riječ o velikim hrapama u širini cca 50 metara i dužini od cca 500 metara, oko 10 000 m³
- deponij se nalazi na predviđenoj poslovnoj zoni Midenjak

Slika 22: Divlje odlagalište Ružić – Midenjak

14. Umljanovići Relote/Šimundže

- koordinate: 43° 47' 54" N
- 16° 18' 17" E
- deponij komunalnog i građevinskog otpada
- na prostoru od cca 1000 metara² otpada u hrpama te sporadično razbacanog komunalnog otpada, 400 m³

Slika 23: Prikaz divljih odlagališta na području Općine Ružić

Slika 24: Prikaz divljih odlagališta na području Općine Ružić

8.2. REDOSLIJED AKTIVNOSTI SANACIJE NEUREĐENIH ODLAGALIŠTA I OTPADOM ONEČIŠĆENOG OKOLIŠA

Većina evidentiranih lokacija pristupna je kako ljudstvu, tako i mašineriji. Iz tog razloga ne definiraju se prioritete sanacije pojedinačnih lokaliteta. Predloženi redosljed rezultat je analize pristupačnosti terena, količina odloženog otpada, te sukladno tome i ukupna cijena sanacije pojedine lokacije. U sljedećoj tabeli (6.) prikazan je redosljed sanacije otpadom onečišćenog zemljišta na području Općine Ružić s naznačenim kriterijima odabira te ukupnom cijenom sanacije.

Tabela 6: Redosljed sanacije otpadom onečišćenog zemljišta

REDOSLIJED	EVIDENTIRANO NEUREĐENO ODLAGALIŠTE	KOLIČINA ODLOŽENOG OTPADA	METODA SANACIJE	PROCJENA TROŠKOVA
1.	Ružić Midenjak	10 000 m ³	ručno/strojno	10 000 HRK
2.	Kljaci Sokolac	teško procijeniti, otpad se nalazi u jezeru i na okolnom terenu	ručno/strojno	7 000 HRK
3.	Kljaci Rudnik	4500 m ³	ručno/strojno	5 000 HRK
4.	Mirlović polje	teško procijeniti, dio već saniran	ručno/strojno	3 000 HRK
5.	Čavoglave parking	1600 m ³	ručno/strojno	5 000 HRK
6.	Čavoglave Pauci	3000 m ³	ručno/strojno	5 000 HRK
7.	Gradac Križ	1300 m ³	ručno/strojno	3 000 HRK
8.	Kljaci Krstina	600 m ³	ručno/strojno	2 000 HRK
9.	Ružić –Mauzolej Ivana Meštrovića	800 m ³	ručno/strojno	2 000 HRK
10.	Otavice-Zidine	450 m ³	ručno/strojno	2 000 HRK
11.	Umljanovići Relote/Šimundže	400 m ³	ručno/strojno	2 000 HRK
12.	Ružić-Krstače	300 m ³	ručno/strojno	2 000 HRK
UKUPNO		48,000 HRK		

9. ZAKLJUČAK

Kao i u drugim područjima upravljanja sastavnicama okoliša, gospodarenje otpadom započinje s planiranjem te glavnim ciljevima politike gospodarenja otpadom. Politika gospodarenja otpadom EU-a zahtijeva sprječavanje nastajanja te uporabu otpada. Konačno odlaganje najmanje je preferirana opcija u gospodarenju otpadom.

Mnoge zemlje EU-a imaju nacionalne, regionalne te lokalne (gradske odnosno općinske) planove i pravilnike gospodarenja otpadom. Uspješno gospodarenje počiva na aktivnom uključivanju različitih dionika: generatora/proizvođača otpada, onih koji otpadom gospodare (prikupljaju, prevoze, obrađuju i sl.) te nadležnih tijela.

Isti pristup primjenjuje se u Hrvatskoj. Provedbom Plana gospodarenja otpadom sustav gospodarenja otpadom u Hrvatskoj organizira se kao integralna cjelina svih dionika u sustavu na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Sustav gospodarenja otpadom temelji se na sljedećem:

- prevencija nastajanja otpada,
- ponovna uporaba,
- materijalna uporaba,
- energetska uporaba ili druge vrste obrade te
- konačno odlaganje ostatnog otpada.

Cjeloviti sustav gospodarenja otpadom Republike Hrvatske sastoji se od niza podsustava koji mogu na specifičan način obraditi ili stabilizirati određenu vrstu otpada, pa je potrebno prije donošenja odluka imati cjelovitu sliku o načinu zbrinjavanja i tehnologiji obrade otpada, kao i strateškim opredjeljenjima kako državne tako i lokalne uprave u vezi s gospodarenjem otpadom na određenom području.

Provedbom aktivnosti definiranih Planom sustav se uspostavlja u svakoj županiji po regionalnom/županijskom konceptu i uspostavlja se jedan centar za gospodarenje opasnim otpadom. Teži se povećanju udjela odvojenog prikupljanja otpada, recikliranju i ponovnoj uporabi otpada, prethodnoj obradi otpada prije konačnog odlaganja, smanjenju udjela biorazgradivog otpada u komunalnom otpadu, izdvajanju goriva iz otpada, smanjenju količine otpada koje se odlažu na odlagalištima, smanjenju štetnih utjecaja otpada na okoliš i samoodrživom financiranju sustava gospodarenje komunalnim otpadom.

Mnogi važni tokovi otpada poput ambalažnog, otpadnih vozila, električnog i elektroničkog otpada imaju posebne zahtjeve. Ključno jest da je proizvođač ili uvoznik pojedinog dobra/opreme također odgovoran za zbrinjavanje otpada. Međutim, postavljene ciljne vrijednosti za recikliranje i uporabu takvog otpada neće biti dostignute ako se na lokalnoj razini ne razjasne i koordiniraju s lokalnom razinom.

Također, sudjelovanje javnosti, uključujući redovito informiranje stanovnika, suradnja općina, gradova i županija te komunalnih poduzeća s nevladinim sektorom te odgoj i obrazovanje djece te šire javnosti, postavlja se kao izuzetno bitna sastavnica učinkovitog sustava gospodarenja otpadom.

Kako je navedeno u uvodnom dijelu Plana, jedinice lokalne samouprave Planom gospodarenja otpadom za svoje područje moraju zadovoljiti neke temeljne zahtjeve iznesene u Strategiji i Zakonu. Zahtjevi su sljedeći:

ZAHTJEV	OBRADENO PLANOM 2011. – 2018. G	PREDMETOM REVIZIJE PLANA
Donošenje planova gospodarenja otpadom i određivanje lokacija u prostornim planovima		
Usklađivanje planova gospodarenja otpadom sa Strategijom i Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, te sa Strategijom zaštite okoliša Republike Hrvatske i programima zaštite okoliša		
Provedba mjera za gospodarenje komunalnim otpadom		
Gospodarenje komunalnim otpadom		
Osiguranje uvjeta i provedba propisanih mjera za gospodarenje komunalnim otpadom		
Provedba propisanih mjera za odvojeno prikupljanje otpada		
Uklanjanje i zbrinjavanje i/ili uporaba otpada koji je nepoznata osoba odbacila u okoliš na njihovom području		

Postupanje s otpadom na području Općine Ružić u najvećoj mjeri uklapa se u cjelovitu sliku postupanja otpadom na nivou Šibensko-kninske županije.

Najveći problem kako na području Županije, tako i na području Općine Ružić je **nedostatak primarne selekcije, odnosno odlaganje otpada bez prethodne separacije, odlaganje otpada**

bez prethodne predorade i analize otpada odnosno eluata, neadekvatni kapaciteti za prihvat otpada (posebno korisnih frakcija), neadekvatno praćenje tokova otpada.

U tom smislu Općina Ružić će kao sastavni dio Šibensko-kninske županije, aktivno sudjelovati u razradi i postupcima koji će afirmativno djelovati na postupanje sa otpadom, putem vlastitih resursa, ali i putem usklađivanja sa ŠKŽ.

edino sveobuhvatno rješenje problema otpada kako za Općinu Ružić, tako i za ostale jedinice lokalne samouprave na području Šibensko-kninske županije jest uspostava cjelovitog sustava za gospodarenje otpadom.

OSNOVNI ELEMENTI TAKVOG SUSTAVA SU:

- CGO,
- reciklažna dvorišta, transfer stanice, sabirna mjesta i kompostišta,
- posude za odvojeno prikupljanje otpada (zeleni otoci, zvana, posude za krupni otpad, posude za odvojeno prikupljanje za kućanstva)
- sustav prijevoza otpada.

No svakako valja naglasiti kako je takav, cjeloviti sustav gospodarenja otpadom, smislen jedino u slučaju da se primjeni na cijelo šibensko područje, u protivnom bi najvjerojatnije bio nedovoljno učinkovit s obzirom da bi došlo do prebacivanja kapaciteta predviđenog sustava.

Također, valja naglasiti kako je projekt uvođenja takvog sustava za prikupljanje otpada, sa ekonomske strane prevelik korak za pojedinu jedinicu lokalne samouprave samu za sebe, pa tako i za Općinu Ružić, već bi morao uključivati i adekvatnu potporu kako na Županijskom tako i na Državnom nivou.

U situaciji kakva je sada, tj. uzevši u obzir samo mogućnosti na nivou lokalne samouprave Općine kao izdvojene cjeline, mogućnosti za unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom su na znatno nižem nivou, te se uglavnom svode na opće mjere u smanjenju generiranja otpada, a koje su primjenjive na svaku sredinu, pa tako i na područje Općine Ružić.

Opće mjere gospodarenja otpadom predstavljene su poglavljem 7. a u slučaju specifične primjene na područje Općine Ružić to bi značilo sljedeće:

1. Uspostaviti sustav odvojenog prikupljanja otpada:

- uspostava Mini RD i RD za građevni otpad
- uspostava mreže sabirnih mjesta i zelenih otoka za odvojeno prikupljanje otpada,
- postavljanje adekvatnih posuda za odvojeno prikupljanje otpada po kućnim brojevima
- organizacija (u suradnji sa tvrtkom koncesionarom za odvoz otpada) sustava za prikupljanje i pražnjenje takvih posuda

2. Edukacija javnosti po pitanju uspostave sustava odvojenog prikupljanja otpada

3. Kontinuirana edukacija javnosti, stručnjaka i upravnih struktura Općine kako o problematici otpada i gospodarenja otpadom, tako i o mogućnostima za sprječavanje onečišćenja okoliša u općenitom smislu (putem organiziranja i održavanja seminara, interneta, oglašavanja, i sl.)

Pregled konkretnih mjera koje je potrebno provesti kako bi se dosegli predstavljeni ciljevi, te nositelja i sudionika, kao i potrebna financijska sredstva te rokovi za provedbu prikazani su tabelom 7.

9.1. SAŽETAK PREDVIĐENIH MJERA, IZVORI I VISINA SREDSTAVA ZA PROVEDBU

Za osiguranje kontinuiranog razvoja sustava gospodarenja otpadom troše se značajna financijska sredstva te postoje različite metode financiranja.

Prema Zakonu o zaštiti okoliša (NN br 110/07) sredstva za financiranje zaštite okoliša osiguravaju se državnim proračunom, proračunom jedinica područne (regionalne) samouprave, proračunima lokalne samouprave, kreditima, sredstvima međunarodne pomoći, ulaganjima stranih ulagača, doprinosima i naknadama iz drugih izvora utvrđenih posebnim zakonom.

Osim sredstva iz godišnjeg Državnog proračuna danas se najčešće koriste sljedeći financijski elementi:

- sufinanciranje od Fonda za zaštitu i energetske učinkovitosti,
- proračun Šibensko – kninske županije,
- proračun Općine Ružić.

Sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu dodjeljivanja sredstava Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, te kriterijima i mjerilima za ocjenjivanje zahtjeva za dodjeljivanje sredstava Fonda (NN 18/09), jedinice lokalne samouprave mogu ostvariti sredstva Fonda u iznosu do 40% zaokružene financijske konstrukcije ulaganja.

Prema Strategiji gospodarenja otpadom Republike Hrvatske s obzirom na današnje relativno niske cijene usluga u djelatnostima gospodarenja otpadom nužno je planirati njihov stalni i postupni rast do visine pokrivanja stvarnih troškova, vodeći računa da je iznos cijena u međuzavisnosti s količinama i opasnim svojstvima otpada prema načelu "onečišćivač plaća".

Za realizaciju programa gospodarenja otpadom može se koristiti jedan ili više financijskih izvora.

U sljedećoj tablici prikazane su mjere, nositelji, potrebna sredstva i rokovi za provedbu predviđenih mjera.

Tabela 7: Mjere, nositelji, potrebna sredstva i rokovi za provedbu predviđenih mjera

1.	MJERA	Postavljanje adekvatnih posuda za odvojeno prikupljanje otpada po kućnim brojevima
	NOSITELJI	Općina Ružić – Rad d.o.o. Drniš
	SREDSTVA	250.000 kn
	IZVORI SREDSTAVA	Proračun Općine Ružić
	ROK PROVEDBE	2013.
2.	MJERA	Izrada elaborata o broju i izboru lokacija za izgradnju i uspostavu zelenih otoka
	NOSITELJI	Općina Ružić – Rad d.o.o. Drniš
	SREDSTVA	Sredstva u ovom trenutku nije moguće procijeniti
	IZVORI SREDSTAVA	Proračun Općine Ružić
	ROK PROVEDBE	2014.
3.	MJERA	Izgradnja i uspostava zelenih otoka za odvojeno prikupljanje otpada uključujući i izvedbene elaborate.
	NOSITELJI	Općina Ružić – Rad d.o.o. Drniš
	SREDSTVA	200.000 kn
	IZVORI SREDSTAVA	Proračun Općine Ružić, FZOEU
	ROK PROVEDBE	2015.
4.	MJERA	Sustavna sanacija postojećih neuređenih odlagališta otpada sa izradom potrebne prateće dokumentacije
	NOSITELJI	Općina Ružić
	SREDSTVA	200.000,00 kn
	IZVORI SREDSTAVA	Proračun Općine Ružić, FZOEU
	ROK PROVEDBE	2015. godine / trajno
5.	MJERA	Izgradnja mini reciklažnog dvorišta s izradom izvedbenih elaborata
	NOSITELJI	Općina Ružić – Rad d.o.o. Drniš
	SREDSTVA	250.000,00 kn
	IZVORI SREDSTAVA	Proračun Općine Ružić, FZOEU
	ROK PROVEDBE	2015.
6.	MJERA	Izgradnja mini reciklažnog dvorišta za građevinski otpadom
	NOSITELJI	Općina Ružić - Rad d.o.o. Drniš
	SREDSTVA	50.000,00 kn
	IZVORI	Proračun Općine Ružić, FZOEU

	SREDSTAVA	
	ROK PROVEDBE	2015.
7.	MJERA	Edukacija javnosti po pitanju provedenih unaprjeđenja sustava odvojenog prikupljanja otpada
	NOSITELJI	Općina Ružić
	SREDSTVA	50.000,00 kn
	IZVORI SREDSTAVA	Proračun Općine Ružić
	ROK PROVEDBE	Trajno
8.	MJERA	Kontinuirana edukacija javnosti, stručnjaka i upravnih struktura Općine kako o problematici otpada i gospodarenja otpadom, tako i o mogućnostima za sprječavanje onečišćenja okoliša u općenitom smislu (putem organiziranja i održavanja seminara, interneta, oglašavanja, i sl)
	NOSITELJI	Općina Ružić
	SREDSTVA	45.000,00 kn
	IZVORI SREDSTAVA	Proračun Općine Ružić
	ROK PROVEDBE	Trajno
9.	MJERA	Revizija plana gospodarenja otpadom sa izvješćem načelnika županijskom uredu, MZOPU, AZO
	NOSITELJI	Općina Ružić
	SREDSTVA	10.000,00 kn
	IZVORI SREDSTAVA	Proračun Općine Ružić
	ROK PROVEDBE	Trajno

9.2. TERMINSKI PLAN PROVEDBE MJERA

ULAGANJE	GODINA							
	'12	'13	'14	'15	'16	'17	'18	'19
Postavljanje adekvatnih posuda za odvojeno prikupljanje otpada po kućnim brojevima		X						
Izrada elaborata o broju i izboru lokacija za izgradnju i uspostavu zelenih otoka			X					
Izgradnja i uspostava zelenih otoka za odvojeno prikupljanje otpada uključujući i izvedbene elaborate.				X				
Sustavna sanacija postojećih neuređenih odlagališta otpada sa izradom potrebne prateće dokumentacije				X				
Izgradnja mini reciklažnog dvorišta s izradom izvedbenih elaborata				X				
Izgradnja reciklažnog dvorišta za prihvat građevnog otpada				X				
Edukacija javnosti po pitanju provedenih unaprjeđenja sustava odvojenog prikupljanja otpada								
Kontinuirana edukacija javnosti, stručnjaka i upravnih struktura Općine								
Revizija plana gospodarenja otpadom sa izvješćem načelnika županijskom uredu, MZOPU, AZO								

9.3. OČEKIVANI REZULTATI

Kao rezultat uspostave gore opisanog sustava gospodarenja otpadom sa svim navedenim elementima, može se očekivati ispunjavanje strateških ciljeva predstavljenih Strategijom gospodarenja otpadom RH (NN 130/05):

- znatno smanjenje količina otpada koje treba zbrinuti odlaganjem na odlagalištu⁷,
- smanjenje štetnog potencijala otpada na osnovu izdvajanja korisnih i štetnih komponenti otpada,
- doprinos zaposlenosti na lokalnom, regionalnom te državnom nivou (razvoj industrije i poduzetništva, usavršavanje organiziranosti industrije, proizvodnja komunalne opreme),
- uklanjanje ilegalnih odlagališta otpada – „divljih deponija“ te sprječavanje recidiva,
- rješavanje problema 'divljih odlagališta' podići će se atrakcija lokacije kao turističkog mjesta,
- sveobuhvatno unaprjeđenje kakvoće života na teritoriju Općine.

Najveći problem na području Općine je velika količina građevnog otpada. Građevinski otpad se može ponovno korisno upotrijebiti, pri čemu se građevni otpad koji sadrži štetne sastojke zasebno odlaže i uklanja; 80 % građevnog otpada se može ponovno iskoristiti.

Pravilnim postupanjem – odvajanjem na mjestu nastanka moguće je u znatnoj mjeri utjecati na ukupnu količinu otpada koji se odlaže na odlagalište, te ujedno i znatno smanjiti potrošnju prirodnih resursa. Naravno, uspješnost ovakvog sustava uvelike ovisi o popratnim aktivnostima vezano uz promidžbu i edukaciju, te spremnosti lokalne uprave da usmjeri nastojanja u tom smislu i omogući stanovnicima sve neophodne informacije kao i adekvatnu razinu znanja o problematici vezanoj uz gospodarenje otpadom.

⁷Preciznije predviđanje nije moguće provesti u ovom trenutku pošto je ovisno o mnogo različitih čimbenika a koji u trenutku izrade ovog Plana nisu poznati (npr. razina promidžbe predviđenog sustava, ažurnost i kvaliteta edukacije svih struktura na području Općine po pitanju gospodarenja otpadom i problematike zaštite okoliša općenito, restriktivnim i poticajnim mjerama vezano uz pravilno postupanje s otpadom i sl.)

10. LITERATURA

- Zakon o zaštiti okoliša (NN 110/07),
- Zakon o otpadu (NN 178/04, 111/06, 60/08 i 87/09),
- Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05), koja je sastavni dio Strategije zaštite okoliša Republike Hrvatske (NN 46/02),
- Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007-2015. godine (NN 85/07, 126/10 i 31/11).
- Plano gospodarenja otpadom ŠKŽ (SV ŠKŽ – 15/07)
- Prostorni planom uređenja Šibensko - kninske županije (SV ŠKŽ – 11/02, 10/05, 03/06, 5/08, 06/12).
- Prostorni planom uređenja Općine Ružić (SN PGŽ 04/04, 14/09, 12/11)
- Projektni zadatak - Sanacija 187 divljih te 7 preostalih odlagališta na području Šibensko - kninske županije Naručitelj: Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Ksaver 208, Zagreb, svibanj 2012.

11. PRILOZI

Prilog 1) Ključni pojmovi i kratice u Planu gospodarenja otpadom Općine Ružić

Ključni pojmovi – pojašnjenje

Ambalažni otpad je otpad definiran u kategorijama Kataloga otpada i predstavlja ambalažu i ambalažni materijal koji ostane nakon što se proizvod otpakira i odvoji od ambalaže, isključujući proizvodne ostatke.

Centar za gospodarenje otpadom je sustav građevina i uređaja za obradu, uporabu i/ili zbrinjavanje otpada.

Divlje odlagalište je odlagalište na koje neko naselje, skupina domaćinstava ili pojedina domaćinstva unutar neke općine ili grada odlažu svoj otpad na nekontroliran način.

Građevine za zbrinjavanje otpada su: regionalni i županijski centri za gospodarenje otpadom, odlagališta opasnog, neopasnog i inertnog otpada i građevine namijenjene za spaljivanje otpada – spalionice otpada

Inertni otpad jest otpad koji ne podliježe značajnim fizikalnim kemijskim i/ili biološkim promjenama. Inertni se otpad ne otapa, nije zapaljiv, ne reagira fizički ili kemijski, ne razgrađuje se biološkim putem, niti stvara tvari opasne za okoliš i zdravlje ljudi u kontaktu s bilo kojim spojem. Inertni otpad ima beznačajan stupanj ispuštanja zagađujućih i/ili ekotoksičnih tvari, te ne ugrožava zrak, vode i podzemne vode.

Kakvoća okoliša je stanje okoliša izraženo fizikalnim, kemijskim, estetskim i drugim pokazateljima.

Registar onečišćavanja okoliša je skup podataka o izvorima, vrsti, količini, načinu i mjestu unošenja, ispuštanja ili odlaganja štetnih tvari u okoliš.

Komunalni otpad jest otpad iz kućanstava, te otpad iz proizvodne i/ili uslužne djelatnosti ako je po svojstvima i sastavu sličan otpadu iz kućanstava,

Monitoring (praćenje stanja okoliša) je sustavno mjerenje emisija, imisija, praćenje prirodnih i drugih pojava, praćenje kakvoće okoliša i promjena stanja u okolišu.

Obrada otpada jest postupak kojim se u mehaničkom, fizikalnom, termičkom, kemijskom ili biološkom procesu, uključujući razvrstavanje, mijenjaju svojstva otpada u svrhu smanjivanja količine i/ili opasnih svojstava, te olakšava rukovanje i poboljšava iskoristivost otpada.

Obradivač otpada je pravna ili fizička osoba čija je uloga da pribavi propisane dozvole za obavljanje djelatnosti, obrađuje otpad koristeći najbolje dostupne tehnologije, prijavljuje vrste i količine otpada koje su reciklirali, zbrinuli (obradili ili odložili) nadležnom tijelu, gospodari pojedinim vrstama otpada na propisani način te naplaćuje zbrinjavanje prema količini otpada.

Odlagalište je mjesto za odlaganje otpada na ili u tlo (tj. u podzemlje). Otpad se odlaže na pripremljeni teren, zbija se buldožerima ili kompaktorima, a na kraju radnog dana prekriva se slojem inertnog materijala. Procjedne vode se skupljaju tako da je izbjegnuto onečišćenje površinskih i podzemnih voda. Lokacija odlagališta je udaljena od građevinske zone te je dobro povezana pristupnim cestama. Nakon odlaganja biorazgradivi otpad se razgrađuje. Skupljeni plinovi ispuštaju se kroz odzračne kanale. Odlagalište mora biti čuvano i ograđeno te mora imati izrađene prateće sadržaje i opremu.

Okoliš je prirodno okruženje: zrak, tlo, voda, klima, biljni i životinjski svijet u ukupnosti uzajamnog djelovanja i kulturna baština kao dio okruženja kojeg je stvorio čovjek.

Onečišćavanje okoliša je promjena stanja okoliša koja je posljedica štetnog djelovanja, ili izostanka potrebnog djelovanja, ispuštanja, unošenja ili odlaganja štetnih tvari, ispuštanja energije i utjecaja drugih zahvata i pojava nepovoljnih po okoliš.

Onečišćivač je svaka pravna ili fizička osoba čije djelovanje posredno ili neposredno uzrokuje onečišćavanje okoliša.

Opasni otpad je svaki otpad koji može ugroziti okoliš zbog svojstava otpada kao što su otrovnost, korozivnost, reaktivnost, zapaljivost ili drugi razlog

Oporaba otpada jest svaki postupak ponovne obrade radi njegova korištenja u materijalne i energetske svrhe

Otpadnim tvarima podrazumijevaju se sve tvari ili predmeti određene kategorijama otpada propisanih posebnim pravilnikom, a koje posjednik odbacuje, namjerava ili mora odbaciti.

Pretovarna stanica (transfer stanica) je građevina za privremeno skladištenje, pripremu i pretovar otpada namijenjenog transportu prema centru za gospodarenje otpadom.

Postupanje s otpadom po gospodarskim načelima i načelima zaštite okoliša podrazumijeva: skupljanje, skladištenje, obrađivanje, odlaganje, uvoz, izvoz i provoz otpada, zatvaranje i saniranje građevina namijenjenih odlaganju otpada i drugih otpadom onečišćenih površina.

Proizvodni otpad je otpad koji nastaje u proizvodnom procesu u industriji, obrtu i drugim procesima, a po sastavu i svojstvima se razlikuje od komunalnog otpada. Proizvodnim otpadom se ne smatraju ostaci iz proizvodnog procesa koji se koriste u proizvodnom procesu istog proizvođača,

Proizvođač otpada jest svaka pravna ili fizička osoba čijom aktivnošću nastaje otpad (izvorni proizvođač) i/ili koja prethodnom obradom, miješanjem ili drugim postupkom, mijenja sastav ili svojstva otpada,

Reciklažno dvorište jest građevina namijenjena razvrstavanju i privremenom skladištenju posebnih vrsta otpada.

Recikliranje jest ponovna uporaba otpada u proizvodnom procesu osim uporabe otpada u energetske svrhe.

Skupljač otpada je pravna ili fizička osoba koja skuplja, razvrstava ili prevozi otpad.

Skupljanje otpada jest prikupljanje, razvrstavanje i/ili predobrada otpada iste vrste u svrhu prijevoza,

Šteta u okolišu je oštećenje ili gubitak prirodne funkcije sastavnih dijelova okoliša, prouzročena gubitkom pojedinih sastavnih dijelova i/ili unutarnjim poremećajem odnosa i prirodnog tijeka nastalog zbog ljudskog djelovanja.

Štetna tvar je tvar čija su svojstva opasna za ljudsko zdravlje i okoliš, s dokazanim akutnim i kroničnim toksičnim učincima, vrlo nadražujuća, kancerogena, mutagena, nagrizajuća, zapaljiva i eksplozivna tvar, ili tvar koja u određenoj količini i/ili koncentraciji ima takva svojstva.

Zahvat u okolišu je svako trajno ili privremeno djelovanje čovjeka koje može narušiti ekološku stabilnost ili biološku raznolikost okoliša ili na drugi način može nepovoljno utjecati na okoliš.

Zbrinjavanje otpada podrazumijeva svaki postupak obrade ili odlaganja otpada propisan propisima ZOO.

Prilog 2.) Ovlaštenje tvrtke DLS d.o.o. za obavljanje stručnih poslova sa područja zaštite okoliša

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA,
PROSTORNOG UREĐENJA I
GRADITELJSTAVA

10000 Zagreb, Ulica Republike Austrije 20
 Tel: 01/37 82-444 Fax: 01/37 72-822
 Klasa: UP/I 351-02/10-08/71
 Ur.broj: 531-14-1-1-06-10-2
 Zagreb, 31. kolovoza 2010.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva na temelju odredbe članka 39. stavka 3. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 110/07) i odredbe članka 22. stavka 1. Pravilnika o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša („Narodne novine“, broj 57/10), povodom zahtjeva tvrtke DLS d.o.o. sa sjedištem u Rijeci, Milutina Barača 19, zastupane po osobi ovlaštenoj za postupanje sukladno zakonu, radi davanja suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša: Priprema i obrada dokumentacije uz zahtjev za ocjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš i Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš uključujući i izradu elaborata o sanaciji okoliša, donosi

R J E Š E N J E

- I. Tvrtki DLS d.o.o. sa sjedištem u Rijeci, Milutina Barača 19, daje se suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša:
 1. Priprema i obrada dokumentacije uz zahtjev za ocjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš.
 2. Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš uključujući i izradu elaborata o sanaciji okoliša.
- II. Suglasnost iz točke I. ove izreke prestaje važiti u roku od tri godine od dana izdavanja ovog rješenja.
- III. Ovo rješenje upisuje se u očevidnik izdanih suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša koji vodi Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.

O b r a z l o ž e n j e

Tvrtka DLS d.o.o. iz Rijeke (u daljnjem tekstu: ovlaštenik) podnijela je 12. srpnja 2010. ovom Ministarstvu zahtjev za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša: Priprema i obrada dokumentacije uz zahtjev za ocjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš i Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš uključujući i izradu elaborata o sanaciji okoliša. Ovlaštenik je uz zahtjev za izdavanje suglasnosti priložio dokaze o ispunjavanju propisanih uvjeta i to: izvadak iz sudskog registra s upisanom djelatnosti stručni poslovi zaštite okoliša; presliku diplome i radne knjižice za voditelja stručnih poslova; popis radova u čijoj je izradi sudjelovao iz kojeg je razvidno svojstvo u kojem je sudjelovao s preslikama dijelova radova kojima je dokazano navedeno; preslike diploma i radnih knjižica za svakog stručnjaka odgovarajuće struke i potrebnih godina radnog iskustva na poslovima zaštite okoliša prema stručnom poslu za koji ovlaštenik traži izdavanje suglasnosti; popis radova u čijoj je izradi sudjelovao iz kojeg je razvidno svojstvo u kojem je sudjelovao s preslikama dijelova radova kojima je dokazano navedeno. Nadalje ovlaštenik je priložio izjavu ovjerenu kod javnog bilježnika da raspolaže odgovarajućom opremom i presliku ugovora o najmu poslovnih prostorija ovjerenog kod javnog bilježnika.

Nakon što je obavljen uvid u cjelokupnu dokumentaciju utvrđeno je da je zahtjev uredan jer sadrži propisane dokaze sukladno odredbi članka 20. Pravilnika o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (u daljnjem tekstu: Pravilnik).

U predmetnom postupku, koji je slijedom članka 4. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša i članka 21. stavka 4. Pravilnika proveden sukladno članku 50. točki 1. i članku 58. stavku 2. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09), utvrđeno je da je ovlaštenik u svojem zahtjevu naveo činjenice i podnio dokaze na podlozi kojih se može utvrditi pravo stanje stvari.

Rok važnosti koji je naveden u točki II. izreke ovog Rješenja propisan je člankom 22. stavkom 3. Pravilnika.

Točka III. Izreke ovoga rješenja utemeljena je na odredbi članka 39. stavka 5. Zakona o zaštiti okoliša i odredbi članka 29. Pravilnika.

Temeljem svega naprijed navedenoga valjalo je riješiti kao u izreci rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog rješenja ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom Upravnom sudu Republike Hrvatske, u roku od 30 dana od dana dostave rješenja.

Upravna pristojba za zahtjev i ovo Rješenje propisno je naplaćena državnim biljezima u ukupnom iznosu od 70,00 kuna prema Tar. br. 1. i 2. Tarife upravnih pristojbi, Zakona o upravnim pristojbama (Narodne novine, br. 8/96, 77/96, 95/97, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 30/00, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04, 141/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 25/08, 60/08, 20/10 i 69/10).

DRŽAVNI TAJNIK

dr. Nikola Ružinski

Dostaviti:

1. DLS d.o.o., Milutina Barača 19, Rijeka, **R s povratnicom!**
2. Uprava za inspekcijske poslove, ovdje
3. Očevidnik, ovdje
4. Spis predmeta, ovdje